

**การต่อรองการใช้ประโยชน์ที่ดินและการปรับตัวของกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอ
บ้านแม่ะหลวง ตำบลแม่ะหลวง อำเภอท่าสองยาง จังหวัดตาก**
**Land Use Negotiation and the Adaptation of the Pakagan Ethnic Groups Ban
Mae Luang Mae Wa Luang, Tha Song Yang District, Tak Province**

วันวิสา ทองแจ่ม¹ ก่อเกียรติ รุ่งเรืองเฉลิม¹ จิรสุตตา กาฬภักดี¹ ปราณี นวลทุ่ง¹ และ ภูรินัฐร์ โชติวรรณ²
Wanwisa Thongjam¹ Kokiart Rongrueangchaloem¹ Jirasuta Kalapakdee¹ Pranee Nualtung¹
and Phurinat Chotiwan²

¹นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการพัฒนาสังคม มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬงเพชร

²อาจารย์ประจำสาขาวิชาการพัฒนาสังคม มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬงเพชร

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การต่อรองในการใช้ประโยชน์ที่ดินและการปรับตัวของกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอบ้านแม่ะหลวง ตำบลแม่ะหลวง อำเภอท่าสองยาง จังหวัดตาก” เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพที่มุ่งศึกษาถึงผลกระทบ การต่อรองและการปรับตัวของคนในชุมชนบ้านแม่ะหลวง โดยมีวัตถุประสงค์ คือ (1) เพื่อศึกษาผลกระทบภายหลังจากที่รัฐบาลเข้มงวดในการอนุรักษ์พื้นที่ดินในชุมชนชาวปกากะญอหมู่บ้านแม่ะหลวง (2) เพื่อศึกษาการปรับตัวและต่อรองกับหน่วยงานภาครัฐของชาวปกากะญอ โดยการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพและใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก เป็นการสัมภาษณ์ในรูปแบบที่ไม่เป็นทางการ โดยการใช้ประเด็น/แนวคำถามกว้างๆ เพื่อกระตุ้นให้คู่สนทนาเล่าเรื่องราว ผู้สัมภาษณ์มีปฏิสัมพันธ์กับผู้ถูกสัมภาษณ์ในลักษณะเป็นคู่สนทนา ใช้ทักษะการสื่อสาร สร้างการสนทนาอย่างมีเป้าหมาย

จากการวิจัยพบว่า (1) ชาวบ้านปกากะญอได้รับผลกระทบจากการจัดระเบียบพื้นที่ป่า ได้แก่ ชาวบ้านสูญเสียที่ดินทำกิน ก่อให้เกิดรายจ่ายเพิ่มขึ้นจากข้อปุ๋ยและสารเคมี เกิดการขัดแย้งจากการแย่งชิงพื้นที่ทำกิน ทางเลือกในการทำเกษตรลดลงจากการจำกัดชนิดของพืชและ เกิดความเปลี่ยนแปลงในวิถีการผลิตและการบริโภค เนื่องจากชาวบ้านปลูกข้าวน้อยลงและหันมาปลูกพืชพาณิชย์ขาย (2) การต่อรองเพื่อการใช้ประโยชน์ที่ดินของชาวปกากะญอ ได้แก่ การรวมตัวกันยื่นหนังสือร้องเรียน ใช้ภาพถ่ายดาวเทียมเพื่อยืนยันว่าตนไม่ใช่ต้นเหตุของการทำลายป่า ใช้หลักฐานทางประวัติศาสตร์เพื่อยืนยันการ ตั้งถิ่นฐานมานานแล้ว (3) การปรับตัวของชาวปกากะญอ ได้แก่ คนในหมู่บ้านบางส่วนไปทำงานในเมือง เช่น โรงน้ำแข็ง, โรงงานเย็บผ้า, ก่อสร้าง ฯลฯ บางส่วนการหันมาปลูกพืชเชิงเดี่ยวเพราะระยะเวลาสั้นและให้ผลผลิตเร็วขึ้นมีรายได้ทุกวัน และทำกิจกรรมอื่นๆ ทางเศรษฐกิจที่สร้างรายได้เสริม เช่น โครงการเลี้ยงปลาขาย เก็บของป่าขาย เป็นต้น

คำสำคัญ : ปกากะญอ / การจัดระเบียบพื้นที่ป่า / ผลกระทบ / การปรับตัว / การต่อรอง / การใช้ประโยชน์ที่ดิน

Abstract

Research "Land Use Negotiation and the Adaptation of the Pakagan Ethnic Groups in Mae Wa Luang Village Mae Wa Luang Sub-district Tha Song Yang District, Tak Province "is a qualitative research study aimed at studying the impact Negotiation and adaptation of people in Mae Wa Luang community. The objective is to (1) study the impact of the government on the conservation of land in the Panga Village of Mae Lao Luang Village (2) to study adaptation and negotiation with government agencies. Pagan This research was conducted by qualitative research and in-depth interviews. Informal interviews By using a wide range of issues / questions. To encourage conversation with the story. Interviewers interacted with interviewees in a conversational style. Use communication skills. Create targeted conversations.

The research found that (1) villagers in Paka Kae were affected by the forest management. Increased expenditures from buying fertilizer and chemicals. Conflicts of interest in the area. The choice of agriculture is limited by the type of plants and (2) Negotiations for land use of the Pakagans include the filing of a complaint. Use satellite imagery to confirm that they are not the cause of deforestation. (3) The adaptation of the people of the village to some of the villages to work in the city, such as the ice factory, sewing factory, construction, etc. Some turn. Monoculture for shorter time and faster yield with daily income. And other activities. For example, the fish farming project. Forest storage for sale

Keywords: Forest Management / Impact / Adjustment / Negotiation / Land se

ที่มาและความสำคัญ

สังคมไทยมีรากฐานพื้นฐานเป็นสังคมเกษตรและชุมชนชนบทประกอบเป็นประชากรชนบทส่วนใหญ่ของประเทศ วิถีชีวิตของประชาชนและชุมชนท้องถิ่นกับทรัพยากรธรรมชาติดำเนินควบคู่กันไปด้วยความผูกพันและเอื้ออำนวยต่อกันมาเป็นเวลาช้านาน การบุกเบิกพื้นที่ป่าให้เป็นชุมชนและพื้นที่ทำการเกษตร ภายในกระบวนการดำรงชีวิตของประชาชนและชุมชนท้องถิ่นเหล่านั้นคนและชุมชนกับธรรมชาติสามารถดำรงอยู่ร่วมกันและพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน ในขณะที่เดียวกันพัฒนาการทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็วในช่วงสองทศวรรษที่ผ่านมาได้ทำให้เกิดการทำลายธรรมชาติแวดล้อม และเกิดผลกระทบต่อชุมชนที่ต้องพึ่งพาทรัพยากรเหล่านั้นในการทำมาหากิน จนก่อให้เกิดความขัดแย้งอย่างรุนแรงเรื่อยมาและยังมีเงื่อนไขและข้อจำกัดอีกมากมายที่ขัดขวางการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการจัดการทรัพยากรอุปสรรคสำคัญประการหนึ่งคือนโยบายของรัฐบาลซึ่งพัฒนาขึ้นในกรอบของการจัดการทรัพยากรแบบรวมศูนย์อำนาจและมีลักษณะลิดรอนสิทธิและการมีส่วนร่วมของประชาชนและท้องถิ่น (อานันท์ กาญจนพันธุ์, 2543, หน้า 93)

ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาการลดลงอย่างรวดเร็วของพื้นที่ป่ามักถูกนำมาเสนอโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐและกรมป่าไม้ไม่มีสาเหตุหลักมาจากการเพิ่มของประชากร การขยายที่ดินทำกินของเกษตรกรรายย่อย การทำไร่แบบย้ายที่ของชาวเขา การบุกรุกทำลายป่าอย่างผิดกฎหมายโดยนายทุนและราษฎรทั่วไป นั่นคือการกล่าวโทษราษฎรในท้องถิ่นบุกรุกทำลายป่า วิธีแก้ไขจึงต้องดำเนินการตามกฎหมายกับผู้บุกรุกทำลายป่า ต้องการขับไล่ราษฎรที่เข้าครอบครองพื้นที่ป่าสงวนของราชการให้ออกไปเสียทั้งหมดประเด็นสำคัญที่คล้ายคลึงกันประการหนึ่งว่าสาเหตุที่ทำให้พื้นที่ป่าของประเทศถูกทำลายลงอย่างรวดเร็วคือ ความล้มเหลวด้านนโยบายการจัดการจัดสรรทรัพยากรป่าไม้ซึ่งถูกผูกขาดโดยรัฐบาลส่วนกลางจากมุมมองทางประวัติศาสตร์ทำให้นักวิชาการเหล่านี้พบว่าประเทศไทยเข้าควบคุมการจัดการทรัพยากรป่าไม้ในรูปของกฎหมายเช่น การตราบัญญัติป่าไม้ พ.ศ.2484 และ พระราชบัญญัติฝ่ายสวนแห่งชาติ พ.ศ.2507 ซึ่งเป็นการอ้างสิทธิยึดครองป่าทั้งหมดเป็นของรัฐโดยสมบูรณ์และแย่งสิทธิการใช้สอยและควบคุมดูแลทรัพยากรป่าชุมชนที่เคยมีมาแต่เดิมไปจากราษฎรในท้องถิ่น ยิ่งไปกว่านั้นรัฐยังได้อนุญาตให้เอกชนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสูงดำเนินการขอสัมปทานไม้และตัดทวงผลประโยชน์จากราษฎรป่าโดยมิได้มีการดูแลให้ปลูกทดแทนตามหลักเกณฑ์ที่อย่างถูกต้องแต่ประการใด ป่าจึงตัดทวงผลประโยชน์มหาศาล ในขณะที่ราษฎรในท้องถิ่นซึ่งเคยเป็นผู้ใช้และดูแลรักษาป่ากลับถูกโยนบาปให้กลายเป็นผู้ทำลายป่า (อานันท์ กาญจนพันธุ์, 2543, หน้า 95-97)

หมู่บ้านชนเผ่าปกากะญอบ้านแม่หวด อ.ท่าสองยาง จ.ตาก ก่อตั้งถิ่นฐาน เมื่อ พ.ศ.2501 จากเดิมชาวบ้านมีวิถีชีวิตทางการเกษตรทำไร่หมุนเวียน โดยที่เจ้าหน้าที่รัฐไม่เข้ามายุ่งเกี่ยวกับเพราะเห็นว่าไม่มีผลกระทบกับอะไรและชาวบ้านได้ทำกินกันอย่างเรื่อยมา

หลังจากนั้นรัฐบาลได้ประกาศพื้นที่ตรงนั้นเป็นอุทยานแห่งชาติยังไม่มีผลกระทบอะไรมากนักกับชาวบ้าน ต่อมาประชากรเริ่มมากขึ้นและรัฐเห็นว่าคงไม่ส่งผลดีต่อพื้นที่ป่าไม้จึงประกาศให้มีการทำการเกษตรในพื้นที่น้อยลงจากเมื่อก่อนชาวบ้านทำไร่หมุนเวียนหรือไร่เลื่อน จากเดิมที่มีพื้นที่ทำกินเยอะมาก เมื่อก่อนชาวบ้านแบ่งพื้นที่ทำกินโดยมีการเพาะปลูกพืชพันธุ์ต่างๆ พอเก็บเกี่ยวพืชพันธุ์ได้ก็เว้นระยะไป 7 ปีและวนกลับมาทำใหม่ที่เดิมแต่ปัจจุบันไม่สามารถที่ระยะเวลาจนถึง 7 ปีได้แล้ว พื้นที่อุทยานประกาศให้ชาวบ้านทำไร่หมุนเวียน 3 ปีวนกลับมาทำ 1 ครั้งจึงทำให้มีผลกระทบต่อชาวบ้าน เช่น การเป็นอยู่ที่มีการเปลี่ยนแปลงจากเดิมและชาวบ้านต้องหาพืชเชิงเดี่ยวมาปลูก อาทิ การปลูกมันสำปะหลัง ข้าวโพด ถั่วเหลือง และชาวบ้านก็ยังทำนาข้าวเหมือนเดิม มีค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นกว่าเดิม

และชาวบ้านก็ให้ลูกหลานของเขาออกไปทำงานในเมือง เพื่อที่จะช่วยในการแก้ไขปัญหาค่าใช้จ่าย โดยรัฐบาลมองชาวบ้านว่าเป็นตัวปัญหาและพยายามที่จะขับไล่ชาวบ้านออกจากพื้นที่ป่าเพื่อที่จะเป็นการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการตัดไม้ทำลายป่าและมองว่าสังคมไม่สามารถอยู่ร่วมกับป่าได้

เหตุการณ์เหล่านี้สะท้อนให้เห็นถึงการที่เจ้าหน้าที่รัฐยึดถือในความรู้ทางนิเวศที่อธิบายว่าคนกับป่าร่วมกันไม่ได้ เหตุการณ์โยกย้ายชุมชนเกษตรออกจากป่าครั้งแล้วครั้งเล่า ทำให้ชุมชนในเขตภูเขาที่ตั้งรกรากมาช้านานก่อนที่จะถูกประกาศเป็นป่าอนุรักษ์หรือป่าสงวนมีความรู้สึกวิตกกังวลและรู้สึกไม่มั่นคงอีกต่อไป ในที่สุดชุมชนได้ลุกขึ้นมาเรียกร้องและเจรจากับรัฐบาลให้กันพื้นที่บ้านชุมชนเหล่านั้นอาศัยและทำเกษตรกรรมเพื่อเลี้ยงชีพออกจากกฎหมาย ให้มีกฎหมายรับรองสิทธิในการใช้ที่ดินในเขตป่าซึ่งถูกประกาศเป็นเขตอนุรักษ์ทับที่และอยู่ได้โดยอย่างมั่นคงต่อไป

ทิศทางเหล่านี้ส่งผลกระทบโดยตรงต่อชุมชนบนที่สูง กลายเป็นการคุกคามทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การเมือง และภูมิปัญญาที่มีต่อชุมชนชาวเขาทางภาคเหนือและภาคตะวันตกของประเทศ สังคมเชื่อว่ากลุ่มชนเหล่านี้เป็นกลุ่มชนที่ชอบเร่ร่อนอาศัยระบบเกษตรกรรมแบบตัด-ฟัน-โค่น-เผา (Slash and Burn) หรือ “ไร่เลื่อนลอย” (Shifting Cultivation) ประณามว่าระบบเกษตรแบบนี้เป็นสาเหตุของการทำลายป่าต้นน้ำลำธารและทำลายหน้าดิน การสร้างภาพลักษณ์ดังกล่าวนี้ยังเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทั้งๆที่มีงานวิชาการหลายชิ้นที่ศึกษามานานกว่า 30 ปี ในประเทศต่างๆ ในภูมิภาคเอเชียและที่อื่นๆ ที่ได้ชี้ให้เห็นว่าระบบการเกษตรแบบดั้งเดิมมีความยั่งยืนและก่อให้เกิดความมั่นคงต่อระบบนิเวศ

ชุมชนเกษตรกรในเขตภูเขาสามารถแบ่งตามวิถีชีวิตและวิถีการผลิตเป็น 2 กลุ่มใหญ่

กลุ่มที่ 1 เป็นกลุ่มที่เปิดป่าปฐมภูมิ (Pioneer Swiddening) เคลื่อนย้ายอพยพเข้ามาในประเทศไทยในช่วงไม่เกิน 100 ปี กลุ่มนี้มีอาชีพผลิตฝิ่นเป็นหลักในสมัยที่ถูกต้องตามกฎหมายของหลายประเทศแถบนี้ ส่วนใหญ่อพยพมาจากภาคใต้ของจีน ผ่านจีนหรือพม่า อพยพเข้าไทย กลุ่มชาวเขาเหล่านี้ได้แก่ ม้ง (แม้ว) เมี่ยน (เย้า) ลีซู (ลีซอ) ลาหู่ (มูเซอ) และอาข่า (อีเก้อ)

กลุ่มที่ 2 เป็นกลุ่มที่มีวิถีชีวิตแบบทำนาขั้นบันไดและทำไร่หมุนเวียน Established Land Rotation หรือ Shifting Cultivation ชุมชนเหล่านี้เป็นชุมชนของกลุ่มชาติพันธุ์ที่อยู่บนแถบนี้มาแต่ดั้งเดิม เช่น กะเหรี่ยง ลัวะ ถิ่น และ ขมุ ชุมชนเหล่านี้ตั้งถิ่นฐานอยู่ในที่ราบลุ่มน้ำในเขตที่สูงได้เรียนรู้หลักการทำระบบเกษตรแบบไร่หมุนเวียนและระบบทำนาแบบขั้นบันไดมาอย่างต่อเนื่องและมั่นคงเป็นเวลานานับร้อยปีมาแล้วแต่รัฐกลับมองระบบการเกษตรของชาวเขาแบบไม่จำแนก เหมารวมว่าเป็นระบบเกษตรที่ทำลายธรรมชาติและอ้างความชอบธรรมในการที่จะเข้ามาควบคุมและเปลี่ยนให้ถูกต้องตามหลักวิชาการความรู้แบบใหม่ (ปันแก้ว เหลืองอร่ามสี, 2534)

ดังนั้นนักวิจัยเห็นว่าควรมีการศึกษาประเด็นนี้การใช้แนวคิดหลากหลายทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ ปกาทะเลในเรื่องเกี่ยวกับการทำไร่หมุนเวียน และภายหลังจากที่รัฐมีการเข้มงวดในเรื่องการอนุรักษ์พื้นที่ป่ามากขึ้นส่งผลกระทบต่อชาวปกาทะเลอย่างไร ปรับตัวและต่อรองกับหน่วยงานภาครัฐอย่างไร

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาผลกระทบภายหลังจากที่รัฐเข้มงวดเรื่องการใช้ประโยชน์พื้นที่ดินในชุมชนชาวปกาทะเล หมู่บ้านแม่วะหลวง ตำบลท่าสองยาง จังหวัดตาก
2. เพื่อศึกษาการต่อรองกับหน่วยงานภาครัฐของชาวปกาทะเลเพื่อใช้ประโยชน์พื้นที่ป่า
3. เพื่อศึกษาการปรับตัวของชุมชนชาวปกาทะเลหมู่บ้านแม่วะหลวง ตำบลท่าสองยาง จังหวัดตาก

แนวคิด/ทฤษฎี

ผู้วิจัยขอเสนอแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย 4 เรื่องหลักๆ ดังต่อไปนี้ (1) แนวความคิดเรื่องวาทกรรมสิ่งแวดล้อมและธรรมชาติ (2) แนวความคิดเรื่องการขยายอำนาจของรัฐบนที่ดิน (3) งานศึกษาเกี่ยวกับชาติพันธุ์กะเหรี่ยงกับการทำไร่ย้ายที่ (4) งานศึกษาเกี่ยวกับกลุ่มชาติพันธุ์ในโลกสมัยใหม่

1. แนวความคิดเรื่องวาทกรรมสิ่งแวดล้อมและธรรมชาติ

จากผู้เขียนได้กล่าวมาทั้งหมดข้างต้นในหัวข้อ “ธรรมชาติ” ของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม คงพอจะให้เราช่วยเห็นว่า วิธีการที่จะปะทะกับสิ่งที่เรียกว่า ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้ดีที่สุดวิธีหนึ่งนั้น คงมิใช่ด้วยการตั้งคำถามหรือด้วยการพยายามเสาะแสวงหาว่าอะไรคือธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

วาทกรรมในบทที่ 1 ว่าด้วยธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแบบใดบ้าง และวาทกรรมเหล่านี้ ส่งผลในทางปฏิบัติ ธรรมชาติที่เป็นรูปธรรม สำคัญสำคัญที่ผู้เขียนต้องการนำเสนอในที่นี้ เพราะการมองว่าอะไรคือธรรมชาติ อะไรคือสาเหตุของการเสื่อมโทรมของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่แตกต่าง ตัวอย่างเช่น ถ้าหากเรามองไฟฟ้า น้ำท่วม ภูเขาไฟระเบิด ลมพายุ ฯลฯ ว่าเป็นเรื่องของปรากฏการณ์ธรรมชาติ เราก็ไม่มีความจำเป็นจะต้องทำอะไรทั้งนั้นปล่อยให้สิ่งเหล่านั้นเป็นไปตามธรรมชาติ ในทางกลับกันหากเรามองสิ่งเหล่านี้เป็นภัยธรรมชาติที่ถูกคุกคามความเป็นอยู่ของมนุษย์ เราก็มีความจำเป็นจะต้องเข้าไปจัดการแก้ไข ป้องกันภัยเหล่านี้ หรือการมองสาเหตุของการเสื่อมถอยของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมก็เช่นกัน การมองที่แตกต่าง การนำไปสู่การแก้ปัญหาที่แตกต่างอย่างมากมายมหาศาลด้วย เช่น ถ้าหากมองว่าสาเหตุของการเสื่อมโทรมของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในปัจจุบันเป็นผลของการเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากรทำให้ต้องมีการชิงทรัพยากรธรรมชาติมาเพื่อตอบสนองความต้องการของมนุษย์ที่เพิ่มมากขึ้น ดังนั้น วิธีการแก้ปัญหาที่จะใช้เทคโนโลยีแบบต่างๆ เช่น การคุมกำเนิด การพัฒนาเทคโนโลยีในการผลิต การวางแผนการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพและประหยัดของรูปแบบนโยบายสาธารณะ

ในแวดวงการศึกษาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่กลับมาใหม่นี้ บารันส์และเกริกกอรีเห็นว่าสามารถแยกออกได้เป็น 5 กระแสคิดด้วยกัน

กระแสแรก ให้ความสำคัญกับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอย่างมาก กระแสคิดนี้มองธรรมชาติว่าเป็นสิ่งที่มนุษย์ต้องเข้าไปควบคุม จัดการผ่านเทคโนโลยีต่างๆ ที่มนุษย์คิดขึ้นมาธรรมชาติไม่ใช่เพื่อรับใช้ตอบสนองความต้องการของมนุษย์

กระแสที่ 2 ในความสำคัญกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมากกว่ามนุษย์เป็นพวกเชิดชูธรรมชาติ ยกให้ธรรมชาติเป็นศูนย์กลาง (ecocentrism) หรือพวกนิเวศวิทยาอย่างลึก (deep ecology) นั่นเอง กระแสคิดนี้อยู่ตรงข้ามกับกระแสแรก และเชิงในการอยู่ร่วมกันกับธรรมชาติ ไม่ใช่เอาชนะธรรมชาติ กระแสนี้คัดค้านการครอบงำของมนุษย์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในรูปแบบต่างๆ ในปัจจุบัน

กระแสที่ 3 ได้กระแสคิดของพวกมาร์กซิสที่เสนอข้อถกเถียงว่าบรรดากระบวนการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแบบต่างๆ อย่างนักนิเวศวิทยาแบบลึกซึ้งยังมีความไร้เดียงสาค่อนข้างมาก เพราะมองไม่เห็นว่ามีตัวปัญหาจริงๆ คือระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยม

ธรรมชาติในฐานะที่เป็นประดิษฐ์กรรมของสังคม (Social Nature) อย่างความสัมพันธ์ในสังคมแบบต่างๆ ในระบบทุนนิยมที่สร้างความชอบธรรมให้กับมนุษย์ให้กับมนุษย์ในการเข้าไปถล่มถลายแย่งชิง หาผลประโยชน์จากที่เรียกว่า “ธรรมชาติ”

กระแสที่ 4 เป็นกระแสคิดของกระบวนการสตรีหรือรักษ์สิ่งแวดล้อมเป็น (ecofeminism) พวกนี้ไม่ใช่ไม่เห็นด้วยกับสามกระแสคิดข้างต้น เพราะเห็นว่ายังคิดในแบบของผู้ชายมองไม่เห็นการเชื่อมโยงระหว่างการกดขี่และครอบงำธรรมชาติ การมองธรรมชาติว่าเป็น สตรี และสื่อถึงถึงความเป็นเพศอ่อนแอหรือเป็นผู้ถูกกระทำมากกว่าเพิ่มผู้กระทำ

กระแสสุดท้าย ได้แก่ความคิดของนักทฤษฎีแนวที่เรียกว่า สำนักประดิษฐ์กรรมสังคม ธรรมชาติเป็นเรื่องของการผลิต/สร้าง (the production of nature) กับความคิดของกระบวนการสตรีหรือรักษ์สิ่งแวดล้อมที่เป็นความสัมพันธ์ระหว่างกคชัธรรมชาติ สำนักประดิษฐ์กรรมมองว่าความเป็นเรื่องของการสร้างขึ้นของสังคม ฉะนั้นธรรมชาติกับสังคมจึงแยกกันไม่ออก และสิ่งที่เรียกว่าธรรมชาติก็คือผลผลิตอย่างหนึ่งด้วย

เฮอริคและบราวน์ มีกรอบความคิดทฤษฎีชุดหนึ่งที่ชัดเจนในการแบ่งแยกวาทกรรมเหล่านี้ กล่าวคือ ทั้งคู่มองธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมว่ามีชีวิตดุสิ่งของแต่เป็นความคิด เป็นประดิษฐ์กรรมที่ถูกสร้างขึ้นด้วยภาษา/วาทกรรม สิ่งแวดล้อมกับภาษาจึงแยกกันไม่ออก มนุษย์ใช้ภาษาในการสร้างโลก/ชีวิตอย่างไรเนื่องจากภาษาที่เราใช้มักเชิดชูความคิดความเชื่อ ความรู้ที่จุดหนึ่งเสมอ ยิ่งไปกว่านั้นการวิเคราะห์วาทกรรมยังให้ความสำคัญกับรูปแบบการนำเสนออย่างมาก เพราะการนำเสนอเกี่ยวกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแบบหนึ่ง จะนำไปสู่การเคลื่อนไหว การปฏิบัติธรรมชาติที่แตกต่างกันไป

วาทกรรมชุดนี้จะมองธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในฐานะทรัพยากร (Nature as Resource) ที่มีไว้เพื่อตอบสนองความต้องการของมนุษย์ เป็นวาทกรรมที่ชื่นชมมนุษย์เป็นศูนย์กลางมองจากมนุษย์เป็นหลัก วาทกรรมชุดนี้จึงมีอิทธิพลค่อนข้างสูงในการกำกับความคิด การพูด การเขียนเกี่ยวกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของคนในสังคม เป็นการพูดของผู้ที่มีอำนาจหรือถ้าหากพูดในภาษาของการวิเคราะห์วาทกรรมก็เรียกว่า ethos คือมีอำนาจในสถาบันสังคม วาทกรรมที่สองได้แก่วาทกรรมวิทยาศาสตร์ (the scientific discourse) ในวาทกรรมชุดนี้ ธรรมชาติถูกมองว่าเป็น

วัตถุประสงค์เพื่อการศึกษา เพื่อการหาความรู้ ผ่านวิธีการศึกษาแบบวิทยาศาสตร์ “ธรรมชาติ” ที่แยกผู้ศึกษา วิธีการศึกษา ออกจากสิ่งที่ถูกศึกษา ขณะเดียวกันก็ความสามารถของผู้ศึกษา และเครื่องมือของการศึกษาว่าสามารถช่วยให้เรา เข้าใจธรรมชาติได้อย่างถูกต้อง แม่นยำ

วาทกรรมชุดนี้มองธรรมชาติในเชิงสุนทรีย์ ใช้ภาษาในเชิงพรรณนาถึงความสวยงามของธรรมชาติ มอง ธรรมชาติเป็นแหล่งคุณค่าสร้างความบันเทิงสร้างจิตวิญญาณให้กับมนุษย์ มองมนุษย์ว่าเป็นส่วนหนึ่งของ ธรรมชาติ ฉะนั้น จึงต้องอยู่ร่วมกับธรรมชาติ เป็นอันหนึ่งอันเดียวกับธรรมชาติ พลังของวาทกรรมชุดนี้อยู่ที่การใช้ ภาษาเพื่อกระตุ้นปลุกเร้าอารมณ์และความรู้สึกของคน (Pathos) ให้ตระหนักถึงคุณค่าความสวยงามของธรรมชาติ จะได้ช่วยกันบำรุงรักษา ทะนุถนอมธรรมชาติ

วาทกรรมว่าด้วยธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีหลากหลายสำนวนและหลากหลายสำนักข้างต้น สามารถ สรุปรวมได้เป็นวาทกรรม 2 ชุดใหญ่ๆด้วยกันจากวาทกรรมชุดแรกได้แก่วาทกรรมของนักทฤษฎีแนวสัจนิยม (essentialism) ซึ่งบางครั้งก็เรียกธรรมชาตินิยม (naturalism) สัจนิยม (realism) หรือรากฐานนิยม (foundationalism) แต่ไม่ว่าจะเรียกชื่อแตกต่างกันอย่างไร วาทกรรมว่าด้วยธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมชุดนี้ ต่างก็ วางอยู่บนความเชื่อมั่นในเส้นแบ่งระหว่างธรรมชาติกับสังคม หรือระหว่างธรรมชาติกับมนุษย์ กล่าวคือ เชื่อว่าสิ่งที่ เรียกว่า “ธรรมชาติ” แยกตัดขาดออกจากสังคม ออกจากมนุษย์ นั่นคือ เชื่อในการดำรงอยู่ของธรรมชาติชุดที่หนึ่ง เป็นธรรมชาติที่บริสุทธิ์ ผุดผ่อง ปลอดจากการแทรกแทรกปรุงแต่งใดๆ ของมนุษย์ ในฐานะที่เป็นวาทกรรม สิ่งทีวาท กรรมแบบสัจนิยมกระทำคือ สร้างความเป็นธรรมชาติของธรรมชาติขึ้นมา

ส่วนวาทกรรมชุดที่สอง ได้แก่วาทกรรมทฤษฎีแนวประดิษฐกรรมสังคม (Social constructivism) ซึ่งก็มี ข้อเสียที่แตกต่างกันไปอย่างมากเช่นกัน เช่น วาทกรรมแบบหลังชุดสมัยใหม่/หลังยุคโครงสร้างนิยมหรือวาท กรรมการวิพากษ์วิจารณ์วัฒนธรรม วาทกรรมชุดนี้ไม่เชื่อในการดำรงอยู่ของธรรมชาติชุดที่ 1 แต่มองว่าที่เรียก ธรรมชาตินั้น เป็นเพียงประดิษฐกรรมของสังคมวัฒนธรรมแบบหนึ่งเท่านั้น ถ้าวาทกรรมว่าด้วยธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมแบบสัจนิยมจะเชิดชูเชื่อมั่นสิ่งที่เรียกว่าธรรมชาติ

หากพิจารณาในระดับของนักการเมืองธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแล้ว “ธรรมชาติ” ได้ถูกวาทกรรมของนัก ทฤษฎีแนวสัจนิยมทำให้กลายเป็นความเป็นอื่นของมนุษย์ด้วยการแยกธรรมชาติออกจากมนุษย์อย่างเด็ดขาด เพื่อผลในการเข้าไปจัดการกับธรรมชาติในแบบที่มนุษย์ต้องการ การเมืองของธรรมชาติช่วยให้เราตระหนักว่า ธรรมชาติเป็นเรื่องของการปฏิบัติเป็นภาคปฏิบัติการของวาทกรรมว่าด้วยธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแบบต่างๆ มากกว่าเป็นเรื่องคุณสมบัติเฉพาะที่ดำรงอยู่เองอย่างนั้นนักทฤษฎีแนวสัจนิยมนิยมเชื่อ ธรรมชาติสิ่งที่มีชีวิตอย่าง สัตว์ และที่ไม่มีชีวิตอย่างภูเขา แม่น้ำ ลำธาร เมื่อเป็นเช่นนี้ หัวใจของการเมืองของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจึงอยู่ที่ การตั้งคำถามกับเส้นแบ่งระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ ด้วยการชี้ชวนให้เห็นว่าฐานรากของการแบ่งแยกนี้คือประดิษฐ์ กรรมของมนุษย์เองไม่มีความเป็นธรรมชาติแต่อย่างใดทั้งสิ้น

สำหรับในแวดวงการศึกษาพัฒนาเท่าที่ผ่านมา นั้น ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้ถูกวาทกรรมการพัฒนา อย่างทฤษฎีการทำให้ทันสมัยอย่างตะวันตกทำให้กลายเป็นความเป็นอื่นของการพัฒนา การพัฒนาคือ การหนีห่าง จากสถานะเดิมตามธรรมชาติ ธรรมชาติถูกมองว่าเป็นสิ่งล้าหลัง ป่าเถื่อน สูญเปล่า และแสดงออกอย่างเป็น รูปธรรมในรูปของสังคมกลิกรรมนั้นที่ชนบทหรือวิถีคิดแบบจารีตนิยม

2. แนวความคิดเรื่องการขยายอำนาจของรัฐบาลที่ดิน (Territorialization of State)

ในรอบสามทศวรรษที่ผ่านมาปัญหาการจัดการทรัพยากรที่สูง จากมุมมองของรัฐ มั่นเน้นเป็นประเด็นเกี่ยวกับการอพยพชาวเขาออกจากพื้นที่ประเด็นในเรื่องของการปลูกฝิ่น ประเด็นความมั่นคงภายใน และปัญหาที่เชื่อว่าเกิด จากการทำไร่ยาเสพติดหรือการทำไร่หมุนเวียนของชาวเขา ซึ่งมักถูกอ้างว่าเป็นสาเหตุของปัญหาการตัดไม้ทำลายป่า และการพังทลายหน้าดิน

ในเวลาต่อมาการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรบนที่สูงหลายชิ้นด้วยกันได้เริ่มโต้แย้งมุมมองและ ข้อสรุปของรัฐ งานของโรเบิร์ต คูเปอร์ (Cooper 1979) นับเป็นงานเบิกโรจน์สำคัญ ในการเสนอข้อโต้แย้งกับ มุมมองของรัฐเกี่ยวกับปัญหาการจัดการทรัพยากรบนที่สูง ปัญหาการขาดแคลนทรัพยากรทำให้ชาวเขาต้องขยาย พื้นที่ทำไร่หมุนเวียน เป็นเหตุให้ชาวพื้นราบและหน่วยงานของรัฐอ้างว่าการกระทำดังกล่าวว่าชาวเขาเป็นผู้บุกรุกตัด ไม้ทำลายป่าทำให้เกิดปัญหาน้ำท่วมและความแห้งแล้ง โดยที่ความเป็นจริงแล้ว การทำไร่หมุนเวียนกับปัญหาที่ เกิดขึ้นในพื้นที่ราบอย่างไม่มี ความชัดเจน ในเรื่องของการปลูกฝิ่นและความมั่นคง มีชาวเขาจำนวนไม่มากนักที่

เพาะปลูกฝิ่นและส่วนใหญ่ก็ทำการเพาะปลูกเพื่อการบริโภคหรือการค้าขายภายในเท่านั้น เป็นการอ้างกล่าวของหน่วยงานรัฐและนำเอาข้ออ้างดังกล่าวมาเป็นตัวสร้างปัญหาให้กับชาวเขา

งานวิจัยของแมคคินนอน (McKinnon 1987) ได้ชี้ให้เห็นนโยบายของรัฐเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรที่สูงวางอยู่บนพื้นฐานของข้อมูลที่เชื่อถือไม่ได้หรือมีหลักฐานที่ผิดพลาดหรือคลุมเครือ ได้หยิบยกตัวอย่างของการนำเอาประเด็นการพังทลายของดิน ซึ่งรัฐอ้างว่าเกิดจากการทำไร่หมุนเวียนมาเป็นสาเหตุหลักในการอพยพชาวเขาลงมาจากที่สูงว่า โดยเนื้อแท้ความจริงแล้ว การพังทลายหรือการเสื่อมโทรมของดินไม่ได้เกิดจากการทำไร่หมุนเวียน หากเกิดจากโครงสร้างของรัฐ เช่น การสร้างถนน เป็นเหตุสำคัญในการทำให้เกิดการพังทลายของดินอย่างรุนแรง

งานวิจัยของซูพินิจ (2539ข) แสดงให้เห็นว่านโยบายของรัฐในส่วนที่เกี่ยวกับชาวเขา วางอยู่บนพื้นฐานของความไม่เข้าใจปัญหาและการขาดข้อมูลเชิงประจักษ์ซึ่งทำให้เกิดขัดแย้งและการเผชิญหน้ากันระหว่างหน่วยงานของรัฐกับประชาชนพื้นที่ ได้เสนอว่าทางออกจากรัฐควรทำความเข้าใจให้ชัดเจนเกี่ยวกับวิถีชีวิตและขนบธรรมเนียมประเพณีของชาวเขา ในเรื่องระบบการทำไร่หมุนเวียนของชาวเขา หรือประเด็นอื่นๆ อีกทั้งควนให้หลักประกันด้านสิทธิเหนือที่ดินทำกิน ความเป็นพลเมืองของประเทศควรพัฒนาเศรษฐกิจขั้นสูงโดยเน้นพื้นฐานของการยังชีพ การอนุรักษ์ระบบนิเวศ เป็นต้น

การศึกษาวิจัยในประเด็นเกี่ยวกับชุมชนและการจัดการทรัพยากรบนที่สูงส่วนใหญ่ ล้วนแล้วแต่เป็นความพยายามในการวิวาทะกับมุมมองของรัฐ ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับอคติและวิธีคิดที่ผิดพลาดซึ่งอยู่เบื้องหลังนโยบายของรัฐ โดยเฉพาะในประเด็นของความมั่นคง ฝิ่น การตัดไม้ได้ทำลายป่า และการพังทลายของหน้าดิน อคติดังกล่าวส่งผลกระทบต่อชาวเขาซึ่งเป็นชนกลุ่มน้อยอยู่ในสถานะที่ถูกกีดกันและกลายเป็นกลุ่มชนชายขอบมากยิ่งขึ้น งานศึกษาวิจัยแสดงให้เห็นอย่างเป็นรูปธรรมถึงศักยภาพของชุมชนในการจัดการทรัพยากรบนที่สูงและทางเลือกนโยบายนอกเหนือไปจากการอพยพเคลื่อนย้ายคนลงจากที่สูง ยังนับว่ามีอยู่น้อยมาก

3. งานศึกษาเกี่ยวกับชาติพันธุ์กะเหรี่ยงกับการทำไร่ย้ายที่

หน่วยงานของรัฐขยายตัวเข้าครอบคลุมพื้นที่ป่าและปรับเปลี่ยนนโยบายจากการบุกเบิกที่ได้รับการส่งเสริมมาเป็นการบุกรุกที่ต้องยับยั้งและจับกุมอย่างเข้มงวด ชาวเขาชาวไร่และกลุ่มกะเหรี่ยงที่เคยทำมาหากินอย่างอิสระในบริเวณพื้นที่ป่าเริ่มถูกจับจ้องและตรวจตราอย่างใกล้ชิดในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา ในเดือนสิงหาคม ปี 2553 ชาวป่ากะเหรี่ยง 24 คน จากหมู่บ้านสองแห่งในเขตอุทยานแห่งชาติดอยสุเทพถูกจับกุมด้วยข้อหาบุกรุกป่าในพื้นที่ซึ่งชนกลุ่มกลุ่มนี้ได้ทำไร่หมุนเวียนติดต่อกันมาเป็นเวลานานนับร้อยปี ในปี พ.ศ.2534 ได้ถูกบังคับให้เลิกจากการทำไร่และได้รับการช้ชว่า จะถูกโยกย้ายออกจากพื้นที่นับเนื่องแต่ปี 2535 เป็นต้นมา กรมป่าไม้ได้เพิ่มมาตรการกวาดล้างและดำเนินการตามนโยบายอนุรักษ์ป่าอย่างเข้มงวด ด้วยการประกาศแต่อุทยานแห่งชาติใหม่ๆ และขยายพื้นที่ของอุทยานแห่งชาติเดิมเพิ่มขึ้น ในปี 2537 กรมป่าไม้เริ่มอพยพชาวกะเหรี่ยงจากหมู่บ้าน แม่วาง ในอุทยานแห่งชาติและเริ่มขับเคลื่อนนโยบายอพยพคนออกจากป่าอย่างจริงจังมากขึ้น นอกเหนือไปจากการอพยพคนออกจากป่าแล้ว การขยายพื้นที่ป่าอนุรักษ์ด้วยการจัดตั้งอุทยานแห่งชาติใหม่ทับที่ทำกินและป่าชุมชนของชาวบ้าน อีกทั้งโครงการปลูกป่าอีกมากมาย สิทธิในการเข้าถึงทรัพยากรป่าอันเป็นแหล่งทำมาหากินของคนจนถูกกลืนเพิ่มขึ้น ตัวอย่างเช่น หมู่บ้านชาวป่ากะเหรี่ยงหลายแห่งในเขตอำเภอแม่วาง ถูกยึดพื้นที่ไร่หมุนเวียนไปเป็นพื้นที่ในโครงการปลูกป่าของกรมป่าไม้

การไม่ยอมรับสิทธิชุมชนในการจัดการทรัพยากรป่า ทำให้กรมป่าไม้อ้างกฎหมายและเร่งประกาศเขตอุทยานเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว นอกเหนือไปจากเทคนิควิทยาว่าด้วยการครอบงำเชิงพื้นที่แล้ว กรมป่าไม้ยังใช้เทคนิควิทยาอีกหลายประการในการปิดกั้น ไม่ให้ชาวบ้านแสดงอาการต่อต้านทั้งในโดยพฤตินัยและการแสดงออกเชิงสัญลักษณ์ในรูปแบบต่างๆ

เจ้าหน้าที่ป่าไม้และกะเหรี่ยง ต่างจับจ้องมองคู่อีกฝ่ายหนึ่งด้วยสายตาหวาดระแวงและละฝายจะต้องรู้ว่าคู่ตรงข้ามเป็นใคร แต่ทั้งสองฝ่ายไม่ได้เห็นภาพของอีกฝ่ายหนึ่ง การติดต่อสื่อสารระหว่างเจ้าหน้าที่ของชาวกะเหรี่ยงเป็นเพียงภาพ เจ้าหน้าที่ที่จำต้องทำความเข้าใจว่าใครกันที่พวกเขากำลังกีดกันสิทธิ อำนาจของเจ้าหน้าที่ป่าไม้คืออำนาจในการครอบครองพื้นที่ การอ้างสิทธิยึดครองและสร้างหลักประกันว่าความคิดครอบงำเกี่ยวกับพื้นที่ซึ่งถูกนำมาใช้อ้างสิทธินั้น แต่ในขณะที่เดียวกัน เจ้าหน้าที่เองก็ไม่เข้าใจถึงสถานการณ์แท้จริงที่เกิดขึ้นและกำลังดำเนินไป เจ้าหน้าที่ได้สร้างภาพแทนความจริงเพื่อนำเสนอว่าชาวบ้าน นั้นเป็นใคร และใช้ภาพลักษณ์นั้นในการดูหมิ่น ดูแคลน และทำให้สถานะภาพของชนกลุ่มต่างๆ ลดต่ำลง

หมู่บ้านชาวกะเหรี่ยงเป็นชุมชนเกษตรกรรมที่เน้นการพึ่งตนเองเป็นหลัก การผลิตเน้นการสร้างความมั่นคงทางด้านอาหาร โดยเฉพาะการได้ผลผลิตข้าวเพียงพอสำหรับบริโภค ภายในครัวเรือนตลอดทั้งปี ชาวกะเหรี่ยงส่วนใหญ่จึงยังมุ่งเน้นการปลูกข้าวไว้ร่วมกับพืชอาหารหลากหลายชนิด การดำเนินชีวิตของชาวกะเหรี่ยงยังคงเป็นไปอย่างเรียบง่าย เน้นการพึ่งพาผลผลิตในไร่และทรัพยากรธรรมชาติโดยเฉพาะอย่างยิ่งผลผลิตจากป่า เช่น เห็ด หน่อไม้ เด็กชาวกะเหรี่ยงรุ่นใหม่ที่มีการศึกษาเริ่มออกไปเป็นแรงงานรับจ้างของกรมป่าไม้หรืออพยพย้ายถิ่นไปทำงานต่างจังหวัด เช่น รับจ้างตัดอ้อย ปลูกข้าวโพด เป็นต้น แม้ว่าแรงงานอพยพย้ายถิ่นจะมีจำนวนไม่มากนัก

หัวใจสำคัญของชุมชนชาวกะเหรี่ยงและระบบเกษตรแบบไร่หมุนเวียน ในฐานะที่เป็นทั้งแหล่ง อาหาร ยา แหล่งที่มาของรายได้เงินสดและเป็นพื้นที่เลี้ยงสัตว์ ความสัมพันธ์ระหว่างคนกับป่าในลักษณะพึ่งพาและผูกพันมาเป็นเวลาช้านานการถ่ายทอดความเชื่อ ตำนานและจารีตปฏิบัติมากมายหลายประการ ซึ่งเน้นในเรื่องของการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากธรรมชาติอย่างยั่งยืน ตัวอย่างเช่น ชาวกะเหรี่ยงมรกตห้ามไม่ให้ตัดไม้ในบริเวณป่าต้นน้ำและบนยอดดอย ซึ่งเชื่อว่าเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ของผีขุนห้วยและเป็นพื้นที่ศักดิ์สิทธิ์ความอุดมสมบูรณ์ของป่าที่กลายมาเป็นอุทยานแห่งชาติ ชุมชนทำให้ชาวกะเหรี่ยง มีความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจและสังคมที่แน่นแฟ้น ฐานะทางสังคมและการถือครองที่ดินในระดับที่ไม่แตกต่างกัน

ชุมชนกะเหรี่ยง คือ เจ้าของไร่หมุนเวียนองค์กรสังคมแทบทั้งหมดของหมู่บ้านวางอยู่พื้นฐานของการควบคุมที่ดินการจัดการแรงงานและการใช้ประโยชน์จากไร่หมุนเวียนแม้ว่าที่ดินจะนับเป็นกรรมสิทธิ์ของชุมชน แต่สิทธิในการใช้ที่ดินของแต่ละครัวเรือนซึ่งเกิดขึ้นจากการใช้ประโยชน์ในที่ดินนั้นมาแต่เดิม

วัฏจักรของการเพาะปลูกในบ้านเริ่มต้นขึ้นในช่วงเดือนมกราคม เมื่อผู้อาวุโสของหมู่บ้านทำการปรึกษาหารือ และตัดสินใจร่วมกันเพื่อเลือกผืนไร่สำหรับการปลูกข้าวในปีต่อไป แม้ว่าผู้อาวุโสจะทราบดีว่าไร่เหล่าแปลงต่อไปที่จะถูกตัดฟันเพื่อปลูกข้าวขึ้นเป็นแปลงใดในรอบของการหมุนเวียน ชาวบ้านกะเหรี่ยงมักมีที่ดิน ครัวเรือนละประมาณ 8-10 แปลง หมายความว่า ชาวบ้านสามารถตัดฟันไร่เพื่อทำการเพาะปลูกแปลงละหนึ่งปี หมุนเวียนเปลี่ยนเป็นเวลาประมาณ 8-10 ปี ก่อนจะครบรอบหมุนเวียนกลับมาตัดฟันไร่ผืนแรกอีกครั้ง หากในปัจจุบันแรงกดดันจากเจ้าหน้าที่ป่าไม้ทำให้ชาวบ้านจำต้องจะทิ้งไร่บางแปลงและลดรอบการหมุนเวียนลงจากเดิมมาเป็น 3-5 ปี เท่านั้น ซึ่งหมายความว่า การเลือกไร่เหล่าสำหรับการเพาะปลูกจะมีข้อจำกัดมากขึ้น และไร่เหล่าอาจถูกใช้งานถี่ขึ้นจนขาดความอุดมสมบูรณ์และให้ผลผลิตที่ไม่เพียงพอต่อความต้องการบริโภคภายในครัวเรือน หลังจากปลูกข้าวแล้ว แรงงานในครัวเรือนจะใช้เวลาส่วนใหญ่ไปกับการดูแลและกำจัดวัชพืช โดยเฉพาะการดายหญ้าในไร่ ชาวกะเหรี่ยงเล่าถึงอดีตว่า ในสมัยก่อนนั้น แรงงานในครัวเรือนมีจำกัด เหมาะสุขภาพของชาวบ้านไม่สูตินัก ลูกหลานมักเจ็บป่วยเป็นประจำทำให้พ่อแม่ต้องใช้เวลาดูแลลูก ไม่มีเวลาไปดูแลหญ้าในไร่ ทำให้ผลผลิตไม่เพียงพอต่อการบริโภคแต่ในปัจจุบันชาวบ้านมีเวลาดูแลไร่เพิ่มขึ้นเนื่องจากมีสถานีนามายอยู่ในหมู่บ้านทำให้ผลผลิตข้าวเพิ่มขึ้น จนเพียงพอต่อความต้องการบริโภคภายในครัวเรือน

ในช่วง ระยะเวลา 4-5 ปี มานี้ แรงกดดันที่เพิ่มสูงขึ้น จากการประกาศเขตอุทยานแห่งชาติ การขยายพื้นที่อุทยานตลอดจนโครงการอนุรักษ์และปลูกป่าและกรมป่าไม้ ได้บีบให้ชาวกะเหรี่ยงจำต้องลดรอบการทำไร่หมุนเวียนจากเดิมที่เคยมีรอบหมุนเวียนเป็นเวลา 8-10 ปี ลดเหลือ 3-5 ปี การลดรอบและทิ้งไร่ บางแปลงทำให้ขนาดของการถือครองที่ดินของชาวกะเหรี่ยงลดลงอย่างเป็นอย่างมาก ในขณะที่ครัวเรือนแต่ละครัวเรือนเคยมีไร่ประมาณ 8-10 แปลง และมีพื้นที่แปลงละ 10-120 ไร่ ในปัจจุบัน ครัวเรือนส่วนใหญ่เหลือที่ไร่ เพียงครัวเรือนละ 3-4 แปลง การลดรอบทำไร่หมุนเวียนและการลดลงของที่ดินส่งผลกระทบโดยตรงต่อความมั่นคงในการผลิตในอนาคตและอาจนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงรูปแบบของการผลิตในอนาคตอันใกล้การเพาะปลูกบนที่ดินแปลงเดิมซ้ำแล้วซ้ำอีกติดๆ กันเป็นเวลาหลายปี ทำให้ปัญหานี้ด้วยการใช้น้ำเกลือฉีดพ่นหญ้าคาเพื่อให้หญ้าตาย ปัญหาเกลือตกค้างและดินเดิมอาจกำลังกลายเป็นปัญหาใหญ่ที่ชาวกะเหรี่ยงจึงต้องแก้ไขในอนาคตเศรษฐกิจชุมชนของชาวกะเหรี่ยง

หากเปรียบเทียบเศรษฐกิจชุมชนของชาวกะเหรี่ยงกับชนพื้นราบกลุ่มต่างๆ ในเขตภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย เราอาจกล่าวได้ว่าชุมชนกะเหรี่ยงยังมีความแตกต่างทางสังคมและความแตกต่าง ทางชนชั้นค่อนข้างน้อย ชาวกะเหรี่ยงยังคงเน้นการผลิตเพื่อยังชีพเป็นหลัก และเน้นการเก็บผลผลิตทางการเกษตรที่ได้จากธรรมชาติเป็นรายได้เสริมหรือรายได้ที่เป็นเงินสดการลงทุนทางการผลิตมีน้อยมากหรือแทบไม่มีเลยความหมายของป่าเสียใหม่บนพื้นฐานของการอ้างสิทธิของรัฐในฐานะเป็นเจ้าของป่าทั้งหมด ส่งผลให้ชาวบ้านหรือผู้ใช้ดูแลป่าในท้องถิ่นมาแต่

เดิมกลับถูกกำหนดให้กลายเป็น ศัตรู ของป่า ชาวบ้านและชาวเขาถูกนิยามให้เป็นตัวการในการตัดไม้ทำลายป่า และ ถูกจัดให้อยู่ในประเภทของศัตรูหรืออันตรายต่อป่า เช่นเดียวกับพืชพิษธรรมชาติและไฟป่า เป็นต้น

แนวคิดแบบวนวิทยาศาสตร์ วางอยู่บนพื้นฐานของมายาคติเกี่ยวกับใช้ประโยชน์จากป่าโดยชุมชนท้องถิ่น มาตั้งแต่ต้น เป็นเรื่องน่าแปลกที่ว่าโดยพื้นฐานแล้วสังคมไทยเป็นสังคมเกษตร และชุมชนชนบทประกอบเป็น ประชากรส่วนใหญ่ก็อาศัยหาเลี้ยงชีพด้วยการบุกเบิกหักร้างถางพง ชาวกะเหรี่ยงปฏิบัติการของกรมป่าไม้ ได้ แตกต่างไปจากการปล้นชิงทรัพย์สินของพวกเขา ชาวกะเหรี่ยงอยู่ที่นั่นมาเนิ่นนาน ทำมาหากินบนผืนดินแถบนี้อย่าง เสรี ปราศจากการควบคุมบังคับหรือระเบียบกฎเกณฑ์จากภายนอก ชาวกะเหรี่ยงจึงมีใจอย่างเต็มเปี่ยมต่อสิทธิอัน ชอบธรรมของตนในการเป็นเจ้าของและใช้ประโยชน์จากผืนป่าและที่ดินที่เป็นของพวกเขาตั้งแต่เดิม กฎเกณฑ์ ของกรมป่าไม้ ซึ่งเพิ่งมากำหนดและบังคับใช้เมื่อไม่นานมานี้ จึงเป็นการลิดรอนสิทธิและละเลยด้วยการใช้กำลัง บังคับและจับกุมอย่างไม่เป็นธรรม

ปัญหาความขัดแย้งในเรื่องของป่าและที่ดินทำกิน ระหว่างกรมป่าไม้กับชาวบ้านชาวไร่บนที่สูงจึงอยู่ที่ แนวคิดที่แตกต่างกันในเรื่องของระบบกรรมสิทธิ์และการถือครองที่ดิน การที่กรมป่าไม้ไม่เคยเข้ามาดูแลรักษาและใช้ ประโยชน์ ทำให้ชาวกะเหรี่ยงได้เสนอให้เรามองเห็นประเด็นปัญหาอย่างน้อยสองด้านด้วยกัน ด้านแรก คือ แนวคิด เกี่ยวกับระบบกรรมสิทธิ์และการถือครองที่ดินที่ถักกันขัดแย้งกัน ระหว่างชาวกะเหรี่ยงกับกรมป่าไม้ และด้านที่สอง คือ ความขัดแย้งดังกล่าววางอยู่บนพื้นฐานของวิธีคิดที่แตกต่างกัน

สภาพแวดล้อมนิยม การเมืองชาติพันธุ์และการผลิตวัฒนธรรมสองประการช่วยสนับสนุนส่งเสริมกระแสเคลื่อนไหว ดังกล่าว เงื่อนไขประการแรก คือ ประสบการณ์ของการถูกกระทำให้เป็นชนชายขอบและความรู้สึกเหยียดผิวที่ ชาวปกากะญอได้รับจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ

เจ้าหน้าที่ป่าไม้มักกล่าวโทษชาวไร่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งชนกลุ่มน้อยว่าเป็นต่อของปัญหาการลดลงของ ผืนป่าเจ้าหน้าที่มองว่าการทำมาหากินของคนเหล่านี้มีลักษณะเป็นการทำไร่เลื่อนลอย นั่นคือ ระบบการทำไร่ซึ่งทำ การตัดฟันผืนป่าและเผาเพื่อทำการเกษตร เงื่อนไขที่สอง ที่ช่วยหนุนเสริมกระแสเคลื่อนไหวทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับ การสร้างความเป็นชาติพันธุ์ของชาวกะเหรี่ยง คือ พื้นฟูขึ้นอย่างรวดเร็วของขบวนการสภาพแวดล้อมนิยมใน สังคมไทย จากไร่เลื่อนลอยสู่ไร่หมุนเวียนตลอดระยะเวลาหลายสิบปีที่ผ่านมาของการเร่งรัดพัฒนาเศรษฐกิจและ สังคมแห่งชาติการดำเนินยุทธศาสตร์การพัฒนาเกิดขึ้นและดำเนินไปพร้อมๆกับการเผยแพร่อำนาจของหน่วยงานรัฐ เข้าครอบคลุมนพื้นที่

วาทกรรมของวนวิทยาศาสตร์ได้กำหนดให้ชาวกะเหรี่ยงและกลุ่มชาติพันธุ์อื่นที่สูงอื่นๆ กลายเป็นชาวเขา ที่ทำการผลิตแบบตัดฟันโค่นเขาหรือการทำไร่เลื่อนลอยซึ่งเป็นอันตรายอย่างยิ่งต่อป่าของรัฐ การทำไร่เลื่อนลอย ได้รับการนำเสนอว่าเป็นสาเหตุหลักของการลดลงและความเสื่อมโทรมของผืนป่า การพังทลายของหน้าดิน และการ เกิดไฟป่า รูปแบบการเกษตรในลักษณะ ดังกล่าวจึงเป็นต้องได้รับการควบคุมและปรับเปลี่ยนไปสู่การเกษตรแบบ ถาวรและมีระเบียบแผนมากขึ้น ภายใต้กระแสตื่นตัวของสาธารณชน ในเรื่องของปัญหาสภาพแวดล้อมทั้งใน ระดับชาติและระดับนานาชาติ ผู้ผลิตวัฒนธรรมปกากะญอ สามารถสร้างกระแสของความเป็นชาติพันธุ์และกระแส ของคนความหวังใยในผืนโลกด้วยการปรับเปลี่ยนทุนวัฒนธรรมให้กลายเป็นอำนาจเชิงสัญลักษณ์

4. งานศึกษาเกี่ยวกับกลุ่มชาติพันธุ์ในโลกสมัยใหม่

มนุษย์ในโลกนี้มีความแตกต่างหลากหลายภาษาและวัฒนธรรมอย่างมาก ในอดีตก่อนการเกิดขึ้นของ รัฐสมัยใหม่ การเคลื่อนย้ายของผู้คนจากบริเวณหนึ่งไปยังบริเวณหนึ่งเป็นไปอย่างต่อเนื่องโดยไม่มีพรมแดนรัฐชาติ เป็นข้อจำกัด การเคลื่อนย้ายเพื่อแสวงหาพื้นที่ทำกินดีกว่าเดิมหนีภัยพิบัติทางธรรมชาติ ภัยสงคราม หรือเพื่อ หลีกเลี่ยงความขัดแย้งที่มีในชุมชน การตั้งชุมชนใหม่อยู่ใกล้กลุ่มภาษาและวัฒนธรรมอื่น ก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยน เรียนรู้ซึ่งกันและกันมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันอันเนื่องจากการใช้ทรัพยากรดินน้ำป่าร่วมกันหรือแลกเปลี่ยนผลผลิตกันเกิด การปรับเอาภาษาอะไรวัฒนธรรมของคนกลุ่มอื่นมาใช้ทำให้สำเนียงภาษาและการปฏิบัติทางวัฒนธรรมมีความ หลากหลายมากขึ้น วิถีชีวิตและวัฒนธรรมของกลุ่มคนเหล่านี้เริ่มมีการเปลี่ยนแปลงอย่างมากเพื่อรัฐชาติสมัยใหม่ก่อ ตัวขึ้นเกิดการกำหนดเขตแดนรัฐชาติที่ตายตัว เกิดแนวคิดเรื่องของพลเมืองและสัญชาติและการกำหนดอัตลักษณ์ ชาติที่อาจจะไม่ตรงกับอัตลักษณ์ของกลุ่มภาษาและวัฒนธรรมหลากหลายที่อยู่ในชาติดินนอกจากนี้ยังมีกำหนด นโยบายชาติที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ ก่อให้เกิดปัญหาความขัดแย้งทาง ชาติพันธุ์และนำไปสู่กระบวนการเคลื่อนไหวในรูปแบบต่างๆ

การเกิดรัฐชาติ (nation-state Formation) รัฐ (state) หมายถึง องค์การทางการเมืองการปกครองที่ประกอบไปด้วย

1. ผู้ปกครอง
2. ระบบกลไกการปกครองที่เกี่ยวข้องกับกฎหมาย การเมืองการทหาร และกระทั้งด้านศาสนาและความเชื่อ
3. ผู้คนที่อยู่ใต้การปกครอง

4. ขอบเขต อาณาบริเวณที่อยู่ภายใต้การปกครองรัฐเกิดขึ้นมานานในประวัติศาสตร์ รัฐอาจจะมีรัฐขนาดใหญ่ที่มีระบบการปกครองเป็นลำดับขั้นที่ซับซ้อนครอบคลุมพื้นที่กว้างขวางและประชากรจำนวนมาก ซึ่งอาจเรียกได้ว่าเป็นจักรวรรดิ (Empire) ดังเช่นรัฐจีน หรือเป็นราชอาณาจักร (kingdom) ดังเช่น ราชอาณาจักรสยามและราชอาณาจักรพุกาม หงสาวดี และอังกะวะซึ่งอยู่ในบริเวณประเทศพม่าในปัจจุบันนอกจากนี้ยังมีรัฐขนาดเล็ก (chiefdom) ตกคลองพื้นที่ราบลุ่มในบริเวณหุบเขาที่มีบริเวณไม่กว้างนัก เช่น รัฐฉานทางตะวันตกของประเทศพม่าในปัจจุบันโดยแยกเป็นเมืองต่างๆ แต่ละเมืองมีเจ้าฟ้าปกครองในลักษณะที่ค่อนข้างเป็นอิสระต่อกัน รัฐก่อนยุคสมัยใหม่เหล่านี้จะมีเขตอาณาจักรเขตการปกครองที่ไม่ตายตัว ขึ้นอยู่กับบุญบารมีความเข้มแข็ง หรือแสนยานุภาพของผู้ปกครอง ในยามที่ผู้ปกครองเข้มแข็งรัฐที่มีขนาดเล็กกว่าก็จะเข้ามาสวามิภักดิ์อยู่ภายใต้การปกครอง

ในยุครัฐก่อนสมัยใหม่ (Pre-modern State) นอกจากขอบเขตดินแดนที่ไม่แน่นอนแต่พอขยายหรือหดได้ตามบุญบารมีของผู้ปกครองแล้ว ยังมีการซ้อนทับกันของขอบเขตของรัฐอันเนื่องจากการที่รัฐขนาดเล็กอาจจะอยู่ภายใต้ความคุ้มครองของรัฐขนาดใหญ่มากกว่าหนึ่งรัฐขึ้นไป

สำหรับคำว่า "ชาติ" (Nation) หมายถึงกลุ่มคนที่มีความชายคร่งกันในเรื่องของการใช้ภาษาและวัฒนธรรม และมีจินตนาการร่วมกันว่าเป็นผู้ที่สืบเชื้อสายมาจากบรรพบุรุษร่วมกัน มีถิ่นกำเนิดที่เดียวกัน

คำว่า รัฐชาติ จึงหมายถึงองค์การทางการเมืองการปกครองที่เป็นตัวแทนของชาติหรือแสดงออกซึ่ง ความเป็นชาติโดยมีองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ประการ คือ ดินแดน พลเมือง และรัฐ รัฐชาติสมัยใหม่ส่วนใหญ่เกิดขึ้นในยุคของการล่าจักรนิคมมีการจัดทำแผนที่บอกเขตดินแดนการมีระบบการเมืองการปกครองที่ ดำเนินการจัดการและการปกครองอย่างครอบคลุมพื้นที่และประชากร ซึ่งรวมถึงการจดทะเบียนให้สัญชาติและการจัดการศึกษาในระบ เพื่อให้ความรู้สมัยใหม่และปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นพลเมือง

ในประเทศไทยการเกิดรัฐชาติสมัยใหม่เริ่มตั้งแต่ยุครัชกาลที่ห้าซึ่งเป็นยุคสมัยที่อังกฤษได้เข้ามาครอบครองประเทศพม่าและฝรั่งเศสเข้ามาครอบครองประเทศเวียดนาม ลาวและกัมพูชาขององค์ประกอบทั้ง 3 ส่วน ของความเป็นรัฐชาติสมัยใหม่ได้พัฒนาขึ้นท่ามกลางการคุกคามของเจ้าอาณานิคมอังกฤษและฝรั่งเศส

องค์ประกอบแรกคือการสร้างดินแดนที่มีขอบเขตที่แน่นอน การขีดเส้นเขตแดนเป็นการทำข้อตกลงระหว่างเจ้าอาณานิคมกับรัฐไทย เช่น การลงนามใน "สนธิสัญญาปักปันเขตแดนระหว่างสยามและอังกฤษ" ในปี 2541 ที่มีข้อความบางตอนระบุว่าเอาลำน้ำที่ไทยเรียกชื่อแม่เมย พม่า เรียก ทองยี่ง จนสิ้นปลายน้ำ

องค์ประกอบที่สองคือการเกิดขึ้นของพลเมืองโดยเริ่มมีระบบการจดทะเบียนราษฎรมาตั้งแต่ปี.ศ. 2452 ที่กำหนดให้มีการจดทะเบียนคนเกิดคนตายขึ้นใน 25 ตำบลในมณฑลกรุงเทพฯ มหานครและเพิ่มในหัวเมืองและบังคับใช้ทั่วประเทศในเวลาต่อมา รวมถึงการจดทะเบียนสมรสและการหย่าร้างที่เริ่มในปี.ศ. 2478 การจดทะเบียนราษฎรเป็นการบันทึกข้อมูลที่สำคัญที่จากกำหนดว่าใครบ้างที่จะได้รับสัญชาติไทย โดยขึ้นกับกฎหมายสัญชาติฉบับอื่นๆ

องค์ประกอบที่สาม คือการสร้างกลไกอำนาจรัฐที่จัดการระบบการเมือง เศรษฐกิจและสังคมในกรณีของสยามได้เริ่มมีการปฏิรูปการปกครองหัวเมือง เช่น สามารถรวมรัฐล้านนาภายใต้การปกครองแบบรวมศูนย์ของสยามได้อย่างสมบูรณ์ในปี 2442

รัฐชาติสมัยใหม่ ชนกลุ่มน้อย และกลุ่มชาติพันธุ์

การเกิดรัฐชาติสมัยใหม่ที่มืองค์ประกอบที่สำคัญสามส่วนได้แก่ดินแดนพลเมืองและรัฐนั้นก่อให้เกิดการจัดการความสัมพันธ์ใหม่ระหว่างกลุ่มคนที่อยู่ในดินแดนของรัฐชาติด้วยกันบางกลุ่มไม่เข้ากรอบ ความเป็นพลเมืองที่ถูกกำหนดโดยกฎหมายและระเบียบของรัฐและหลุดออกจากจินตนาการของชาติกลายเป็นชนกลุ่มน้อยเป็นคนอื่นที่มักจะด้อยกว่าคนอื่นในชาติและเป็นคนชายขอบที่เข้าไม่ถึงสิทธิที่พึงได้รับจากรัฐเช่นในกรณีของกลุ่มคนบนพื้นที่สูงที่ไม่ได้รับสัญชาติไทย เนื่องจากติดขัดด้วยข้อกฎหมายที่กำหนดระยะเวลาการเข้ามาในประเทศไทยและแม้ข้อกฎหมายจะเปิดแต่การดำเนินงานที่ช้าของเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเนื่องจากสาเหตุใดสาเหตุหนึ่งหรือหลายสาเหตุของความไม่เข้าใจอคติชาติพันธุ์

ระบอบราชการที่มีหลายขั้นตอนการคอร์ปชั่นทำให้คนจำนวนมาก 100,000 คนในปีสองห้าห้าห้าอย่างไม่มีสัญชาติไทย
ชาติสิทธิพลเมืองที่พึงได้

ชนกลุ่มน้อย ส่วนใหญ่จะเป็นกลุ่มชาติพันธุ์คือกลุ่มที่ไม่เข้ารอบจินตนาการของชาติที่มักจะสร้างทางของ
ความเป็นเชื้อสายเดียวกันมี บรรพบุรุษร่วมกันมีความต่อเนื่องมี อารยธรรม ในอดีตที่รุ่งโรจน์กลุ่มชาติพันธุ์มักจะเป็น
กลุ่มที่มีเชื้อสายความเป็นมาภาษาวัฒนธรรมและศาสนาที่แตกต่างจากกลุ่มคนที่มีความเป็นชาติตามที่รัฐอ้างถึงหรือ
สร้างแบบฉบับในอุดมคติคือความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์

นอกจากนี้การพัฒนาแบบสมัยใหม่ในด้านต่างๆที่สำคัญคือด้านการเมืองปัจจัยพื้นฐานการศึกษา
ถามให้สมาชิกกลุ่มต่างๆซึ่งเมื่อก่อนอยู่กระจัดกระจายห่างกันได้พบปะแลกเปลี่ยนการรวมกลุ่มบนพื้นฐานความชาย
ครึ่งกันทางด้านภาษาวัฒนธรรมและความเชื่อสร้างหรือหรือฟื้นฟูประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม

การเกิดการรวมตัวกันในรูปแบบองค์กรที่เป็นตัวแทนของชาติใดเกิดขึ้นหลังจากที่คนรุ่นใหม่ได้พบปากกันใน
สถาบันการศึกษาระดับสูงที่พัฒนาขึ้นโดยรัฐอาณานิคมและได้สังเกตเห็นถึงความเหมือนและความแตกต่างทางชาติพันธุ์
ของกันและกันดังนั้นกรณีกะเหรี่ยงในประเทศพม่าที่เริ่มเข้าสู่ระบบโรงเรียนที่เกิดขึ้นมากมายในยุคอาณานิคม เยาวชน
หลายหมื่นคนโยกย้ายจากเขตภูเขาเข้ามาเรียนในเมืองในปี 2418 ได้มีการตั้งวิทยาลัยแบ็บติสท์ที่ย่างกุ้ง แต่คนทั่วไปรู้จัก
กันในนามของวิทยาลัยกะเหรี่ยงเนื่องจากนักเรียนส่วนใหญ่เป็นคนกะเหรี่ยง Smith (1999: 44) เขียนว่าวิทยาลัยแห่งนี้
กลายเป็นสถานที่ที่ผู้นำกะเหรี่ยงที่มีการศึกษาได้พบปะและถกเถียงถึงอดีตและอนาคตของชนกะเหรี่ยงเป็นที่สร้างและ
เผยแพร่ความคิดชาตินิยมกะเหรี่ยงหลังการก่อตั้งวิทยาลัยไม่นานในปี 2422 ผู้นำกะเหรี่ยงได้ก่อตั้งสมาคมแห่งชาติ
กะเหรี่ยง (Karen National Association: KNA) เพื่อส่งเสริมอัตลักษณ์กะเหรี่ยงความเป็นผู้นำการศึกษาและการเผยแพร่
เกี่ยวกับความก้าวหน้าของเชื้อชาติกะเหรี่ยงในภาษากะเหรี่ยงคำที่ใช้ในความหมายที่ใกล้เคียงกับคำว่าชาติมากที่สุดคือคำ
ว่า daw k'lu ซึ่งหมายถึง ประชาชนทุกกลุ่ม

ปัญหาของกลุ่มชาติพันธุ์เนื่องจากนโยบายรัฐชาติ

การเกิดขึ้นของรัฐชาติสมัยใหม่ก่อให้เกิด กลุ่มน้อยที่ซึ่งเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีจำนวนที่มีน้อยกว่าชนกลุ่ม
ใหญ่ที่อาศัยอยู่ในบริเวณขอบเขตของรัฐชาติหรืออาจมองว่าเป็นกลุ่มน้อยจากการที่มีประวัติศาสตร์ภาษาและ
วัฒนธรรมต่างๆจากชนกลุ่มใหญ่ซึ่งรวมถึงผู้ที่ย้ายถิ่นข้ามเขตแดนเพื่อหนีภัยการสู้รบไปการเมือง

สรุปได้หลายปัญหาทางนี้ประเด็นและความรุนแรงของปัญหามีลักษณะที่แตกต่างกันไปในแต่ละรัฐชาติ
ขึ้นอยู่กับนโยบายของการจัดการของรัฐซึ่งบางรัฐเป็นผลสืบเนื่องมาตั้งแต่อาณานิคมดังที่โดยตัวอย่างกรณีของพม่า
ข้างต้นและขึ้นอยู่กับกรอบสนองและการสอบตกลุ่มชาติพันธุ์นั้นเอง

1. ปัญหาความต้องการให้ได้มาซึ่งอำนาจรัฐหรืออำนาจการปกครองตนเอง

การต่อสู้ด้วยอาวุธของกลุ่มชาติพันธุ์เพื่อให้ได้มาซึ่งรัฐอำนาจการปกครองตนเองมักเกิดขึ้นเมื่อกลุ่มชาติพันธุ์มี
จิตสำนึกความเป็นชาติซึ่งรวมถึงความตระหนักว่ากลุ่มของตนมีเชื้อสายประวัติศาสตร์ภาษาและวัฒนธรรมที่แตกต่างจาก
กลุ่มอื่นไม่ต้องฐานที่อยู่ภายใต้การปกครองของชนกลุ่มอื่นโดยจะเพราะอย่างยิ่งกลุ่มที่เป็นปฏิปักษ์ต่อกันมาดังกรณีตัวอย่าง
ชนกะเหรี่ยงในประเทศพม่าที่ได้กล่าวถึงข้างต้นข้อขยายกับกรณีการต่อสู้ด้วยอาวุธของกลุ่มชาติพันธุ์ในอีกหลายประเทศทั่ว
โลกความไม่ต้องการอยู่ภายใต้การปกครองของกลุ่ม ของชนกลุ่มอื่นมักจะเป็นผลจากการกดขี่ขูดรีดที่รักที่เป็นตัวแทนของ
ชนกลุ่มใหญ่กระทำโดยมีการปฏิบัติต่อทั้งทางการเมืองเศรษฐกิจและสังคมที่ไม่เท่าเทียมกันกับชนกลุ่มใหญ่ในกรณีของรัฐชาติ
สมัยใหม่เป็นประชาธิปไตยอย่างแท้จริงเปิดโอกาสให้ทุกกลุ่มชาติพันธุ์มีส่วนร่วมในการปกครองตนเองและมีสิทธิ
เสรีภาพเท่าเทียมกับประชาชนคนอื่นกรณีการต่อสู้ด้วยอาวุธเพื่อให้ได้มาซึ่งรัฐ กลุ่มชาติพันธุ์จะมีโอกาสเกิดขึ้นได้ยาก

2. ปัญหาการแย่งชิงทรัพยากร

คำว่าชนพื้นเมืองเมื่อแปลตรงตัวจะหมายถึงผู้ที่อยู่มากมายตั้งเดิมในพื้นที่บริเวณนั้นมีความสัมพันธ์กับพื้นดิน
และระบบนิเวศอย่างใกล้ชิดเนื่องจากการมีวิถีชีวิตที่ต้องพึ่งพาธรรมชาติโดยการพัฒนากระบวนการเกษตรและรูปแบบ
การดำรงชีวิตให้สอดคล้องเหมาะสมกับ กลับพื้นที่เฉพาะแต่ละพื้นที่เกิดปัญหาภูมิปัญญาและองค์ความรู้ที่เอื้อให้
สามารถดำรงชีวิตโดยใช้ประโยชน์จากธรรมชาติได้อย่างยั่งยืนมาเป็นเวลานาน

อย่างไรก็ตามในประวัติศาสตร์ของการเข้าครอบครองพื้นที่และการล่าอาณานิคมในหลาย 100 ปี ที่ผ่าน
มาชนพื้นเมืองในหลายประเทศเช่นสหรัฐอเมริกาแคนาดาออสเตรเลียต้องถูกขับไล่ให้ออกจากที่ทำกินเดิมถูกจำกัด
พื้นที่ในการเคลื่อนไหวถูกเก็บภาษีโดยนโยบายด้านการศึกษาของรัฐชาติสมัยใหม่ผู้ที่ไม่พอใจถูกขึ้นต่อสู้ถูกสังหาร
หรือกำจัดจนสูญสิ้นเผ่าพันธุ์ผู้ที่อยู่รอดได้เป็นพลเมืองชั้นสองไม่สามารถมีสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมและ

การเมืองที่เท่าเทียมกับคนกลุ่มใหญ่ปัญหาที่เกิดขึ้นทำให้เกิดกระบวนการเคลื่อนไหวของชนพื้นเมืองเรียกร้อง สิทธิ เป็นเวลาหลาย ทศวรรษจนเกิดผลสัมฤทธิ์ในระดับสากลเห็นได้จากการที่ที่ประชุมสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติใน การรับรองปิตติยาสหประชาชาติว่าด้วยสิทธิชนพื้นเมืองเมื่อวันที่ 13 กันยายนพ.ศ. 2550 เน้นการให้สิทธิแก่ชน พื้นเมืองในแผ่นดินที่อาศัยทรัพยากรธรรมชาติอีกทั้งประกันความมีศักดิ์ศรีและคุณภาพชีวิตที่ดี

ขบวนการเคลื่อนไหวทางชาติพันธุ์

ความพยายามแก้ไขปัญหาของกลุ่มชาติพันธุ์ดังที่กล่าวมาข้างต้นนำไปสู่เกิดการขบวนการเคลื่อนไหวทาง ชาติพันธุ์หลายรูปแบบ ได้แก่

1. ขบวนการต่อสู้ด้วยอาวุธ การรวมตัวของทางการเมืองของกลุ่มชาติพันธุ์และการเรียกร้องให้มีอำนาจรัฐ หรือสิทธิในการปกครองตนเองมักนำไปสู่การก่อตั้งกองกำลังติดอาวุธที่ต่อสู้กับกบฏอำนาจรัฐในหลายกรณี รวมทั้งกรณีตัวอย่างประเทศพม่ากลุ่มชาติพันธุ์ หลายกลุ่มจะมีพื้นฐานที่มั่นคง อยู่บริเวณชายแดนซึ่งอยู่ห่างไกลจาก ศูนย์กลางอำนาจรัฐทำให้เข้าถึงได้ยากและการไม่รู้ภูมิประเทศที่มีจะเอาเป็นเทือกเขาสลับซับซ้อนทำให้การกวาด ล้างทำลายกองกำลังของกลุ่มชาติพันธุ์เป็นไปอย่างยากลำบากในกรณีที่มีความสัมพันธ์ของรัฐสองรัฐที่อยู่ติดกันเป็นไปได้ด้วยดีจะมีความพยายามผลักดันให้ยุติการสู้รบเพื่อให้เกิดความสงบบริเวณชายแดนอันจะเป็นผลดีต่อการค้าและ การทำธุรกิจอย่างอื่นเช่นกรณีของประเทศพม่ากลับประเทศไทย ในปัจจุบัน (ปี 2555) ที่มีความพยายามผลักดันให้ กองกำลังกะเหรี่ยงไทยใหญ่คะเรนนี่ มอญ ที่มีกองกำลังอยู่ชายแดนไทยเจรจาหยุดยิงและทำข้อตกลงกับรัฐบาลเพื่อ กำหนดการอยู่ร่วมกันในอนาคตหลังจากที่กองกำลังเหล่านี้สู้รบกับรัฐบาลพม่ามาหลายทศวรรษ

2. ขบวนการเคลื่อนไหวด้านสิทธิ ร้านที่กลุ่มชาติพันธุ์เผชิญปัญหาการถูกไล่ออนสิทธิในที่ทำงาน ที่อยู่อาศัย โดย การที่รัฐประกาศพื้นที่ป่าให้เป็นเขตป่าอนุรักษ์และป่าสงวน ทำให้เกิดการรวมตัวกันต่อสู้เพื่อให้ได้มาซึ่งสิทธิในการเข้าถึง การครอบครองและการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ โดยมีรูปแบบที่หลากหลาย เช่น การรณรงค์เดินขบวนเรียกร้อง การ เข้าชื่อเสนอกฎหมาย เช่น กฎหมายโฉนดชุมชน ป่าชุมชน เป็นต้น ในกรณีของประเทศไทย การแก้ปัญหาด้วยการแก้ กฎหมายเป็นสิ่งที่ไม่ค่อยบรรลุผล เนื่องจากมีหลายฝ่ายที่เกี่ยวข้องและไม่เข้าใจระบบการดำรงชีวิตของกลุ่มชาติพันธุ์ที่ต้อง พึ่งพาอาศัยทรัพยากรป่าไม้และที่ดิน หรือกระทั่งมีอคติทางชาติพันธุ์ที่ไม่เชื่อมั่นว่าคนจะอยู่ร่วมกับป่าได้ นอกจากนี้ที่ กระบวนการพิจารณาผ่านกฎหมายของรัฐสภาไทยใช้เวลานาน เนื่องจากรัฐสภาเปลี่ยนแปลงบ่อยและมีกฎหมายที่รอการ พิจารณาอยู่เป็นจำนวนมาก อย่างไรก็ตาม ขบวนการฉนวนวัยในด้านสิทธิของกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีมานาน ทำให้สภานิติบัญญัติ ปัญหาของกลุ่มชาติพันธุ์มากขึ้นกลุ่มชาติพันธุ์เองได้เรียนรู้ในเรื่องกลยุทธ์การเคลื่อนไหวและสามารถขยายเครือข่ายข้าม กลุ่มชาติพันธุ์และเชื่อมโยงกับนักวิชาการและองค์กรพัฒนาเอกชนได้เข้มแข็งขึ้นรวมทั้งสามารถวางอิงกฎระเบียบในระดับ นานาชาติที่เอื้อต่อการอ้างอิงสิทธิของพื้นเมือง เช่น การประกาศปฏิญญาสหประชาชาติ ว่าด้วยสิทธิชนพื้นเมืองโดยที่ ประชุมสมัชชาใหญ่สหประชาชาติ เมื่อวันที่ 13 กันยายน พ.ศ. 2550

3. ขบวนการเคลื่อนไหวทางวัฒนธรรม ระบบการศึกษาและสื่อสมัยใหม่ รวมทั้งการรณรงค์ของรัฐในเรื่องความ ทันสมัย ก่อให้เกิดผลกระทบอย่างมากต่อการสูญเสียวัฒนธรรมและภูมิปัญญาของกลุ่มชาติพันธุ์ เนื่องจากคนรุ่นใหม่จะ หันไปหาวัฒนธรรมที่ทันสมัยและภูมิปัญญาตะวันตกมากกว่าของกลุ่มตนเอง อย่างไรก็ตาม ผู้นำกลุ่มชาติพันธุ์ซึ่งบางส่วน เป็นผู้ที่ได้รับการศึกษาในระบบได้เริ่มตระหนักในเรื่องนี้และได้เริ่มขบวนการเคลื่อนไหวทางวัฒนธรรม โดยการเชื่อมโยง และรับการสนับสนุนจากนักวิชาการองค์การพัฒนาเอกชนในและต่างประเทศ รูปแบบการเคลื่อนไหวเพื่อการอนุรักษ์และ ส่งเสริมวัฒนธรรมชาติพันธุ์มีหลายแบบ ได้แก่ การวิจัยที่ดำเนินการโดยองค์กรกลุ่มชาติพันธุ์หรือนักวิชาการที่ สนับสนุนขบวนการเคลื่อนไหวของกลุ่มชาติพันธุ์ เน้นประวัติศาสตร์ท้องถิ่นและชาติพันธุ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาต่าง ๆ การรณรงค์สร้างความเข้าใจให้ถูกต้องในเรื่องวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์โดยการจัดประชุมสัมมนา จัดนิทรรศการ ผลิตสื่อเผยแพร่ตามช่องทางต่างๆการประท้วงเมื่อมีการเผยแพร่สิ่งที่ไม่ถูกต้องเกี่ยวกับชาติพันธุ์ และการเรียกร้องหรือยื่น ข้อเสนอให้มีกลไกที่จะให้การอนุรักษ์หรือสืบต่อวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์เป็นไปอย่างยั่งยืน

4. การสร้างเครือข่ายของกลุ่มชาติพันธุ์และระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์ การจัดตั้งองค์กรและการประสาน เครือข่ายเป็นการพัฒนาอย่างหนึ่งของขบวนการเคลื่อนไหวเพื่อที่จะทำให้การเคลื่อนไหวด้านต่างๆของกลุ่มชาติพันธุ์ มีพลังและได้ผลสำเร็จมากขึ้นการสร้างเครือข่ายนี้ทั้งภายในกลุ่มชาติพันธุ์หนึ่งซึ่งมีกลุ่มย่อยหลายกลุ่มและอยู่ กระจายในพื้นที่การพัฒนาของเทคโนโลยีการเดินทางและการสื่อสารทำให้การติดต่อสื่อสารและการแลกเปลี่ยน ระหว่างคนในกลุ่มชาติพันธุ์เดียวกันทั้งในขอบเขตรัฐชาติหนึ่ง และข้ามเขตรัฐชาติเป็นไปได้อย่างง่ายการประดิษฐ์ อักษรเขียนช่วยทำให้สื่อสารภายในกลุ่มเดียวกันได้สะดวกรวดเร็วมากยิ่งขึ้นแม้ว่าบางทีในกลุ่มหนึ่งอาจจะมีอักษร

เขียน หลายระบบปัจจุบันมีเครือข่ายที่เอาการเอางานของหลายกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีการจัดประชุมพบปะกันอย่างสม่ำเสมอระหว่างสมาชิกกลุ่มชาติพันธุ์ที่อาศัยอยู่ในประเทศเช่นเครือข่ายคน ม้ง เมี่ยน อาข่า เป็นต้น

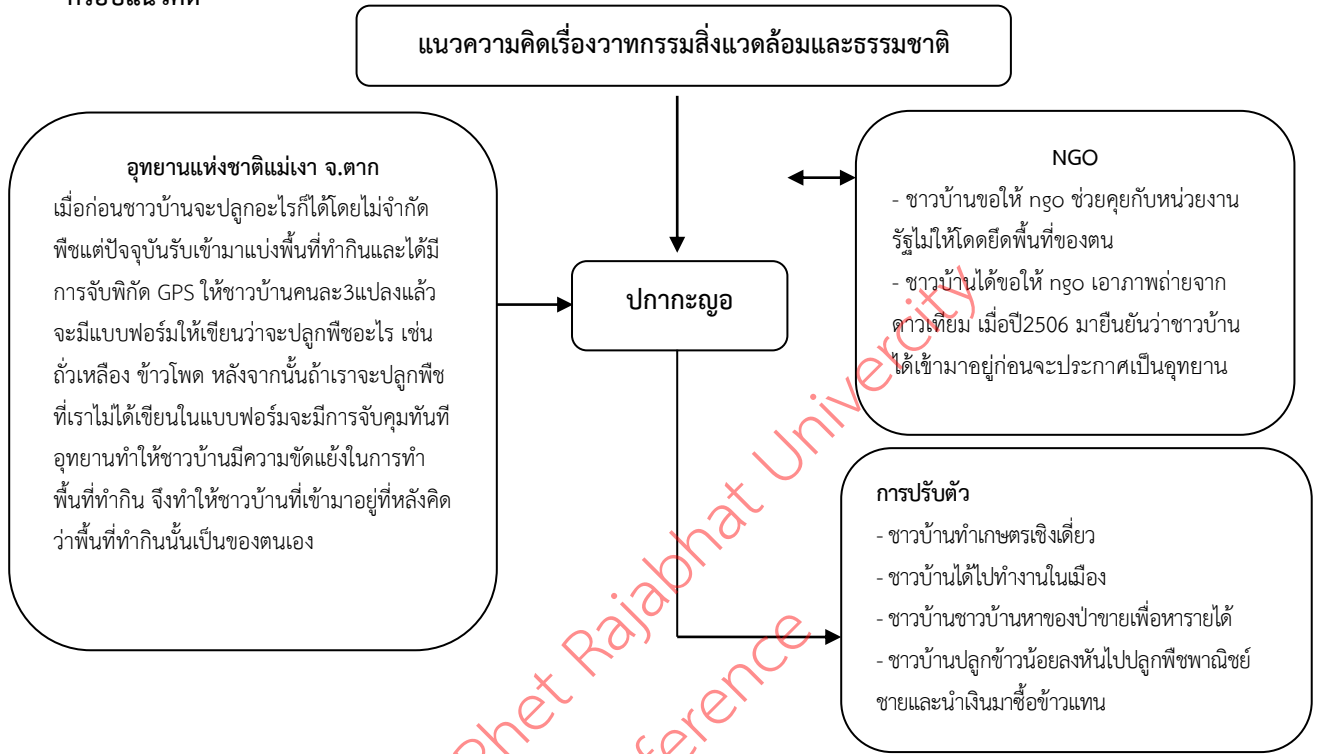
ในโลกสมัยใหม่ความเป็นชาติพันธุ์ไม่ได้มีความสำคัญน้อยลง ตรงกันข้าม กลับมีความสำคัญมากขึ้นทั้งในด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ในการเมืองการเกิดรัฐชาติสมัยใหม่ที่เน้นการสร้างอัตลักษณ์ชาติบนพื้นฐานของกลุ่มชาติพันธุ์บางกลุ่ม ทำให้เกิดชนกลุ่มน้อยที่ถูกมองว่ามีความเป็นมาศาสนา และวัฒนธรรม ไม่เหมือนคนส่วนใหญ่ของประเทศ เป็น คนอื่น ที่มาอยู่อาศัยในดินแดนของรัฐชาติชนกลุ่มน้อยเหล่านี้มักจะได้รับผลกระทบจากนโยบายของรัฐที่ชาติ ที่สร้างขึ้นบนพื้นฐานระบบเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมของคนกลุ่มใหญ่ ซึ่งมุ่งเน้นการสร้างควมทันสมัยทั้งในเรื่องวิถีชีวิตที่เน้นความเป็นวิทยาศาสตร์และแนวทางการพัฒนาแบบตะวันตก วิถีชีวิตที่เน้นอุตสาหกรรมมากกว่าการเกษตรกรรม และสร้างรายได้เงินตามมากกว่าความพอเพียงทางอาหารรวมทั้งวัฒนธรรมต่างๆ ที่อยู่บนพื้นฐานวิถีชีวิตแบบใหม่ กลุ่มชาติพันธุ์ที่ได้รับผลกระทบมากที่สุดคือกลุ่มชาติพันธุ์ที่ยังยึดวิถีชีวิตที่พึ่งพาพิธีกรรมชาติ เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่อยู่กับป่าเขาห้วยหนองคลองบึงแม่น้ำและทะเลเป็นต้นเนื่องจากรัฐชาติสมัยใหม่เข้าไปจัดการทรัพยากรที่กลุ่มชาติพันธุ์เหล่านี้ดำรงชีพด้วยการประกาศเขตพื้นที่อนุรักษ์หรือให้องค์กรหรือ บริษัทเข้าไปจัดการสัมปทานป่าไม้เมืองแร่เพื่อให้ได้มาซึ่งเงินตราการประกาศเขตพื้นที่อนุรักษ์มักจะไป พื้นที่ที่กลุ่มชาติพันธุ์อาศัยและทำกินมีความพยายามโยกย้ายชาวบ้านเข้มงวดต่อการใช้ทรัพยากรจับกุมคุมขังหรือเรียกค่าปรับทำทางที่ชาวบ้านจำนวนมากอยู่อาศัยในพื้นที่นั้นมาก่อนการประกาศพื้นที่ให้เป็นป่าอนุรักษ์หรือป่าสงวนการจำกัดที่ดินที่ทำมาหากินทำให้ชาวบ้านต้องหันไปพึ่งระบบ เศรษฐกิจแบบเข้มข้นที่พึ่งพาวัสดุการเกษตรแบบสมัยใหม่เช่นปุ๋ยเคมียากำจัดศัตรูพืชซึ่งมีความเสี่ยงสูงก่อให้เกิดหนี้สินและความยากจน ต้องเปลี่ยนอาชีพไปทำงานนอภาคเกษตรด้วยกันรับจ้างทั้งในบริเวณใกล้เคียงและเข้ามาทำงานในเมือง

ในประเทศไทย กลไกของรัฐที่สำคัญที่เป็นการบูรณาการหรือผสมกลมกลืนกลุ่มชาติพันธุ์ให้เข้ามาอยู่ในสังคมไทยและยอมรับอัตลักษณ์ความเป็นไทย ได้แก่ ระบบการศึกษาที่ขยายไป ทุกพื้นที่การเข้าถึงระบบการศึกษาระดับสูงของนักเรียนกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีศักยภาพ ได้รับการสนับสนุนจากหลายภาคส่วน ได้แก่ รัฐบาลที่จัดการศึกษาแบบสงเคราะห์โรงเรียนพระปริยัติธรรมองค์กรพัฒนาเอกชนทั้งในและต่างประเทศที่สนับสนุนทุนการศึกษาและหอพักเพื่อให้มีที่พักอาศัยเมื่อออกมาเรียนตอนอกชุมชน ทำให้เด็กและเยาวชนชนชาติพันธุ์ที่จบการศึกษาในระดับอุดมศึกษาและสูงกว่านั้นมีจำนวนมากขึ้นเด็กและเยาวชนกลุ่มนี้ส่วนใหญ่จะทำงานประจำทางในสถาบันการศึกษาบริษัททางร้าน องค์กรพัฒนาเอกชนและองค์กรเอกชนอื่นๆ ทั้งในและต่างประเทศทำให้มีการยกระดับสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของตนเองและครอบครัว อย่างไรก็ตามก็ยังมีสมาชิกกลุ่มชาติพันธุ์ส่วนใหญ่ยังอยู่ในภาคเกษตรที่มีความเสี่ยงหรือทำงานนอภาคเกษตร โดยเป็นงานใช้แรงงานภายใต้ค่าแรงไม่สูงนักอีกทั้งสวัสดิการที่ครอบคลุมไม่เพียงพอ

จากปัญหาทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมที่กลุ่มชาติพันธุ์เผชิญทำให้เกิดขบวนการเคลื่อนไหวของกลุ่มชาติพันธุ์หลายรูปแบบ ทั้งรูปแบบการต่อสู้ด้วยอาวุธเพื่อให้ได้ซึ่งรัฐเหลือนักการปกครองตนเอง และขบวนการเคลื่อนไหวเพื่อสิทธิที่สำคัญคือสิทธิ ในที่ดินทำกินและการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ นอกจากนั้นเป็นเรื่องสิทธิทางวัฒนธรรมซึ่งรวมทั้งการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับวิถีชีวิต และวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ การเคลื่อนไหวทำโดยองค์กรและเครือข่ายของกลุ่มชาติพันธุ์ซึ่งมีทั้งองค์กรและเครือข่ายที่เป็นตัวแทนของกลุ่มชาติพันธุ์ใดกลุ่มหนึ่งหรือเป็นตัวแทนของหลายกลุ่มชาติพันธุ์ทั้งที่อยู่ในประเทศเดียวกันและข้ามประเทศการเคลื่อนไหวทางชาติพันธุ์ในปัจจุบันมีการขยายตัวมากเป็นผลมาจากการมีกรอบและข้อตกลงและกฎหมายต่างๆทั้งในระดับนานาชาติและระดับชาติที่เปิดโอกาสให้มีเคลื่อนไหวเรียกร้องสิทธิเช่นปฏิญญาสหประชาชาติว่าด้วยสิทธิชนพื้นเมืองที่ประกาศเมื่อวันที่ 13 กันยายน พ.ศ. 2550 เป็นต้นนอกจากนี้ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีการเดินทางและการสื่อสารก็เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้การเชื่อมโยงเครือข่ายชาติพันธุ์ ที่แม้จะอยู่กระจายหลายแห่งทั้งในประเทศเดียวกันและต่างประเทศเป็นไปได้อย่างสะดวกรวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากขึ้น นอกจากนั้น กระแสการพัฒนาที่เน้นทางเลือกเช่นเกษตรทางเลือก สุขภาพทางเลือก เชื่อมโยงกับการสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นและความเคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ก็เป็นปัจจัยที่สำคัญที่หล่อต่อการเติบโตของขบวนการเคลื่อนไหวทางชาติพันธุ์

กรอบแนวคิด

วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพใช้การตีความข้อมูลจากการสัมภาษณ์จากการเก็บข้อมูลให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น โดยการวิเคราะห์ข้อมูลจะนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์ร่วมกับการเก็บข้อมูลที่ได้จาก สังเคราะห์งานศึกษาวิจัยต่างๆที่เกี่ยวข้องโดยเน้นที่มุมมองด้านเงื่อนไขและความเชื่อมโยงของปรากฏการณ์ต่างๆ ที่เป็นไปอย่างหลากหลายที่เกิดขึ้นบนขอบเขตของพื้นที่ศึกษา เมื่อได้ข้อมูลมาอย่างครบถ้วนแล้วจะนำข้อมูลทั้งหมดมาจำแนกส่วนประกอบให้เห็นเป็นถึงความเป็นไปของแต่ละส่วนรวมทั้งจะมีการเรียบเรียงข้อมูลเพื่อชี้ให้เห็นถึงความเชื่อมโยงที่สัมพันธ์กันอย่างมีระบบผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการศึกษาไว้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่อาศัยอยู่ในหมู่ที่ 3 ตำบลแม่วะหลวง อำเภอลำปาง จังหวัดตาก ประชากรในหมู่บ้านทั้งหมด 530 คน 110 หลังคาเรือน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

1.2.1 เลือกผู้ใหญ่บ้านจำนวน 1 คน โดยวิธีการเจาะจง

เพราะว่าท่านได้รับการคัดเลือกมาแล้ว เป็นตัวแทนของหมู่บ้านและได้รับการยอมรับจากคนในหมู่บ้าน นักวิจัยเชื่อว่าเขาสามารถให้ข้อมูลที่ตีได้

1.2.2 เลือก อบต. จำนวน 1 คน โดยใช้วิธีการเจาะจง

เพราะว่าท่านได้รับการคัดเลือกมาแล้ว เป็นปากเป็นเสียงให้กับคนในหมู่บ้านและได้รับการยอมรับจากคนในหมู่บ้าน นักวิจัยเชื่อว่าเขาสามารถให้ข้อมูลที่ตีได้

1.2.3 เลือกปราชญ์ชาวบ้านจำนวน 3 คน โดยใช้วิธีการเจาะจง

เพราะว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้และได้รับการยกย่องจากคนในหมู่บ้าน นักวิจัยเชื่อว่าเขาสามารถให้ข้อมูลที่ตีได้

1.2.4 เลือกชาวบ้านแบ่งเป็นกลุ่มอายุ

20 – 40 จำนวน 5 คน โดยใช้วิธีการเจาะจง

41 – 60 จำนวน 5 คน โดยใช้วิธีการเจาะจง

61 – ขึ้นไป จำนวน 7 คน โดยใช้วิธีการเจาะจง

เพราะ 1.แบ่งช่วงอายุเป็น 3 กลุ่ม เพราะเราสามารถหาข้อมูลการเปลี่ยนแปลงในแต่ละช่วงอายุในการจัดการพื้นที่ทำกินของชาวบ้านได้ 2.เลือกกลุ่มตัวอย่างโดยการแบ่งกลุ่มเพราะเป็นผู้ได้รับผลกระทบโดยตรงจากแบ่งพื้นที่ นักวิจัยเชื่อว่าเขาสามารถให้ข้อมูลที่น่าเชื่อถือได้

2. เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลและการตรวจความถูกต้องของข้อมูล

2.1 สัมภาษณ์เชิงลึก (In depth Interview)

การสัมภาษณ์เชิงลึกเป็นการสัมภาษณ์ในรูปแบบที่ไม่เป็นทางการ โดยการใช้ประเด็น/แนวคำถามกว้างๆเพื่อกระตุ้นให้คู่สนทนาเล่าเรื่องราวอย่างมีเป้าหมาย ผู้สัมภาษณ์มักมีปฏิสัมพันธ์กับผู้ถูกสัมภาษณ์ในลักษณะเป็นคู่สนทนา ใช้ทักษะการสื่อสาร สร้างการสนทนาอย่างมีเป้าหมาย

การสัมภาษณ์เชิงลึกจึงแตกต่างจากการสัมภาษณ์เชิงสำรวจ ซึ่งเป็นการถามเพื่อให้ตอบมากกว่า การสนทนาและผู้ตอบจะให้ข้อมูลไปตามโครงสร้างคำถามที่เตรียมไว้แล้วเท่านั้น ขณะที่การสัมภาษณ์เชิงลึกเป็นการใช้คำถามนำไปสู่การสนทนา ภายใต้บรรยากาศที่ผ่อนคลาย สบายๆและเป็นส่วนตัว

ขั้นตอนการสัมภาษณ์เชิงลึก

1. สร้างบรรยากาศ ทักทาย (small talk)
2. ชี้แจง แนะนำตัว/อธิบายวัตถุประสงค์การวิจัย/แจ้งผู้ให้ข้อมูลทราบว่าเขามีความสำคัญอย่างไร
3. ดำเนินการสนทนาตามประเด็นวิจัย
4. แสดงความเข้าใจเรื่องของเขา
5. สนทนาให้ได้ความจริง
6. การตั้งคำถามที่ผู้ตอบจะไม่ตอบในภาวะปกติ ทั้งนี้ผู้เก็บข้อมูลต้องเคารพต่อความจริงที่ถูกเปิดเผยขึ้น
7. การลดระดับอารมณ์ความรู้สึกหลังพูดคุยแล้ว
8. ปิดการสนทนา ก่อนยุติการสนทนา ควรย้ำถึงการรักษาความลับ และขออนุญาตติดต่อกลับมาในกรณี

ต้องการข้อมูลเพิ่มเติม

ในการสร้างแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับผลกระทบ การปรับตัวและการต่อรองในการใช้ประโยชน์ที่ดินของกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยงบ้านแม่วะ อ.ท่าสองยาง จ.ตาก เก็บข้อมูลผู้วิจัยมีกระบวนการดังนี้ ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับผลกระทบ การปรับตัวและการต่อรองในการใช้ประโยชน์ที่ดินจากตำราเอกสารวารสารสิ่งตีพิมพ์และงานวิจัยต่างๆที่เกี่ยวข้อง และศึกษาวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.2 การตรวจสอบข้อมูลสามเส้า (Data Triangulation) คือการพิสูจน์ว่าข้อมูลที่ได้มานั้นถูกต้องหรือไม่ วิธีการตรวจสอบของข้อมูลนั้น จะต้องตรวจสอบแหล่งที่มา 3 แหล่ง ได้แก่ เวลา สถานที่ และบุคคล

การตรวจแหล่งเวลาหมายถึง การตรวจสอบว่าอยู่ในช่วงเวลาต่างกัน หรือเหมือนกัน ถ้าเหมือนกันควรตรวจสอบในช่วงเวลาที่ต่างกันด้วย

การตรวจสอบสถานที่หมายถึง การตรวจสอบสถานที่เดียวกันหรือไม่ หากมาจากสถานที่เดียวกันมีผลออกมาเหมือนกัน ผู้วิจัยควรตรวจสอบในแหล่งสถานที่ ที่แตกต่างกันด้วย

การตรวจสอบบุคคลหมายถึง ถ้าบุคคลผู้ให้ข้อมูลเปลี่ยนไป ข้อมูลจะเหมือนเดิมหรือไม่

2.2.1 การตรวจสอบสามเส้าด้านผู้วิจัย (Investigator Triangulation) คือการตรวจสอบว่าผู้วิจัยแต่ละคนจะได้ข้อมูลต่างกันอย่างใด โดยการเปลี่ยนตัวผู้สังเกตแทนการใช้ผู้วิจัยคนเดียวกันทั้งหมด ซึ่งจะสร้างความแน่ใจได้ดีกว่าผู้วิจัยเพียงคนเดียวมาก

2.2.2 การตรวจสอบสามเส้าด้านทฤษฎี (Theory Triangulation) คือ การตรวจสอบว่าผู้วิจัยสามารถใช้แนวคิดทฤษฎีที่ต่างไปจากเดิมตีความข้อมูลแตกต่างกันเล็กน้อยเพียงใด ซึ่งอาจทำได้ง่ายกว่าใน ระดับสมมุติฐานชั่วคราว (Working Hypothesis) และแนวคิดขณะลงมือตีความสร้างข้อสรุปเหตุการณ์ และแต่ละอย่าง ซึ่งโดยปกติ นั้น การตรวจสอบสามเส้าด้านทฤษฎีนั้นทำได้ยาก

2.2.4 การตรวจสอบสามเส้าด้านวิธีการรวบรวมข้อมูล (Methodological Triangulation) คือการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งเก่า เพื่อรวบรวมข้อมูลเรื่องเดียวกันโดยใช้การสังเกตควบคู่กับการซักถามพร้อมกันก็ศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมจากแหล่งเอกสาร หรือทำการซักถามผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อความแน่นอนว่าเหมาะสมหรือไม่

3.การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

- (1) เก็บรวบรวมข้อมูล เป็นการเก็บจากข้อมูลจากเอกสารเป็นหลักซึ่งเป็นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มชาติพันธุ์ ปกาะกะญอ รวมทั้งข้อมูลที่เกี่ยวข้องพื้นที่ศึกษา ซึ่งเป็นเอกสารภาษาไทย เช่น รายงานการวิจัย วิทยานิพนธ์ หนังสือวารสาร สารานุกรม เป็นต้น จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาสังเคราะห์และนำไปเป็นฐานคิดในการวางกรอบคิดในการศึกษาวิจัย
- (2) เมื่อได้ข้อมูลจนครบถ้วนครอบคลุมแล้วผู้วิจัยก็จะเข้าไปเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม (Field research) โดยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพจะใช้วิธีการสำรวจพื้นที่ใช้การสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการและการสัมภาษณ์เชิงลึกจากกลุ่มตัวอย่าง
- (3) นำหัวข้อคำถามที่กำหนดนำไปสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูล โดยจะใช้รูปแบบการสัมภาษณ์ทั้งเป็นทางการและแบบที่ไม่เป็นทางการรวมทั้งผู้วิจัยจะใช้วิธีเก็บข้อมูลในลักษณะการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วมเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่เกี่ยวข้อง
- (4) นำข้อมูลที่เสร็จสิ้นกระบวนการตรวจสอบตามวิธีการ นำข้อมูลทั้งหมดมาเรียบเรียงและเขียนเป็นรายงานวิจัย
- (5) เขียนรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

4.การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้การตีความข้อมูลจากการสัมภาษณ์จากการเก็บข้อมูลให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น โดยการวิเคราะห์ข้อมูลจะนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์ร่วมกับการเก็บข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสาร ตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้องครบถ้วนของข้อมูล จากนั้นทำการสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลแต่ละประเด็น และสรุปข้อค้นพบที่ได้จากการสัมภาษณ์และข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์เอกสาร

สรุปผลวิจัย

งานวิจัยชิ้นนี้มุ่งศึกษา ผลกระทบ การปรับตัวและการต่อรองในการใช้ประโยชน์ที่ดินของกลุ่มชาติพันธุ์ กะเหรี่ยงบ้านแม่วะ ในแวดวงวิชาการทั้งในอดีตและปัจจุบัน ซึ่งได้มองระบบไร่หมุนเวียนเป็น “ไร่เลื่อนลอย” ที่มีผลกระทบต่อระบบนิเวศ อย่างไรก็ตามในระยะหลังมีนักวิชาการและนักวิจัยหลายท่านที่เริ่มเข้าใจ และยอมรับว่าระบบไร่หมุนเวียนเป็นระบบเกษตรที่เอื้อต่อการฟื้นฟูและอนุรักษ์สภาพแวดล้อมและความเข้าใจที่ลึกซึ้งต่อองค์ความรู้ภูมิปัญญา รวมทั้งการสืบทอด ยังคงดำเนินไปอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน ความเข้มแข็งของการสืบทอดนี้กลายเป็นส่วนหนึ่งในวิถีชีวิตของชนเผ่ากะเหรี่ยง ดังผู้เฒ่าชาวกะเหรี่ยง คนหนึ่งได้กล่าวว่า “ไร่หมุนเวียนเป็นเอกลักษณ์ของชนเผ่ากะเหรี่ยง ถ้าไร่หยุดชะงักลง ชาวกะเหรี่ยงก็จะหายสาบสูญไปด้วย”

1. ผลกระทบจากการจัดระเบียบพื้นที่ป่า

1.1 สูญเสียที่ดินทำกิน

ในช่วงระยะเวลา 1-2 ปีที่ผ่านมา แรงกดดันที่เพิ่มสูงขึ้นจากการประกาศเขตอุทยานแห่งชาติแม่เงา การขยายพื้นที่อุทยานได้บีบให้ชาวบ้านปกาะกะญอต้องลดรอบในการทำไร่หมุนเวียน จากเดิมที่เคยมีรอบในการทำไร่หมุนเวียนเป็นเวลา 7-10 ปี ลดลงเหลือเพียง 3-5 ปี การลดรอบและละทิ้งไร่บางแปลง การถือครองที่ดินของชาวปกาะกะญอ ลดลงเป็นอย่างมาก ในขณะที่ครัวเรือนแต่ละครัวเรือนเคยมีที่ไร่ 8-10 แปลงมีพื้นที่แปลง 10-12 ไร่ แต่ในปัจจุบันครัวเรือนส่วนใหญ่เหลือที่พื้นคนละ 3 แปลง โดยที่มีเจ้าหน้าที่ป่าไม้แบ่งไว้ให้ การลดรอบทำไร่หมุนเวียนและการลดลงของที่ดินส่งผลกระทบต่อความมั่นคงในการผลิตและนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงของการผลิตในอนาคตอันใกล้

ตัวอย่างที่ 1 บ้านของ นายถนอม รุ่งเรืองเฉลิม ปัจจุบันได้มีการซื้อปุ๋ย ยาฆ่าแมลง และยาฆ่าหญ้า ปุ๋ยราคา 800 บาท ซื้อ 5 กระสอบ รวม 4,000 บาท ยาฆ่าแมลงราคา 800 บาท ซื้อ 10 กระสอบ รวม 5,000 บาท ยาฆ่าหญ้ารากา 650 บาท ซื้อ 15 แกลลอน รวม 9,750 บาท ในหนึ่งนั้บ้านของนายถนอมได้มีการใช้ปุ๋ย ยาฆ่าแมลง และยาฆ่าหญ้า ตกปีละ 18,750 - 20,000 บาท

ตัวอย่างที่ 2 บ้านของนาย ทูโยปา ดอกไม้ช่อวิสัย ปัจจุบันได้มีการซื้อปุ๋ย ยาฆ่าแมลง และยาฆ่าหญ้า ปุ๋ยราคา 800 บาท ซื้อ 3 กระสอบ รวม 24,000 บาท ยาฆ่าแมลงราคา 500 บาท ซื้อ 5 กระสอบ ราคา 1,500 บาท ยาฆ่าหญ้ารากา 650 บาท ซื้อ 10 กระสอบ รวม 6,500 บาท ในหนึ่งปีบ้านของ นายทูโยปา ได้มีการใช้ปุ๋ย ยาฆ่าแมลง ยาฆ่าหญ้า ตกปีละ 10,400 - 15,000 บาท

1.2 ก่อให้เกิดรายจ่ายเพิ่มขึ้น

จากเมื่อก่อนชาวบ้านทำไร่หมุนเวียนจาก 7 ปี วนมา 1 ครั้ง ชาวบ้านไม่ต้องใช้ปุ๋ยหรือสารเคมีต่างๆ เพราะเมื่อก่อนชาวบ้านใช้เวลาในการทำไร่นานจึงทำให้ดินมีความอุดมสมบูรณ์ ทำให้ใบไม้ใบหญ้าต่างๆ กลายเป็นปุ๋ยแต่ปัจจุบันอุทยานให้ชาวบ้านทำไร่หมุนเวียน 3 ปีวนมา 1 ครั้ง ทำให้ดินปรับสภาพและฟื้นตัวขึ้นมาไม่มีปุ๋ยหล่อเลี้ยงพืชไร่ ชาวบ้านจึงเกิดการวิตกกังวลกลัวข้าวหรือพืชผักต่างๆ ไม่ดีจึงหันมาพึ่งปุ๋ยและสารเคมีต่างๆ

1.3. เกิดการขัดแย้งจากการแย่งชิงที่ดินระหว่างชาวบ้าน

การแย่งพื้นที่ทำกินของชาวปกากะญอระหว่างชาวบ้านที่อยู่มานานแล้วกับชาวบ้านที่พึ่งย้ายเข้ามาอยู่ใหม่ ชาวบ้านที่พึ่งย้ายเข้ามาอยู่ได้ทำไร่ในพื้นที่ของชาวบ้านที่อยู่มานานแล้วและจะยึดที่ดินเป็นของตนเองแต่ชาวบ้านที่อยู่มานานแล้วไม่ยอมเพราะเป็นที่ดินของเขาจึงทำให้เกิดขัดแย้งกันระหว่างชาวบ้าน ตัวอย่าง เช่น นายมีพ้อปา อุดมรักพาน พงศ์ และ นายกียพ้อ เจริญศิริภัย ได้มีการขัดแย้งกันเรื่องพื้นที่ในการทำกิน โดยนายมีพ้อปาได้ไปทำพื้นที่ทำกินของ นายกียพ้อ และจะครอบครองเป็นพื้นที่ทำกินของตนเอง แต่นายกียพ้อไม่ยอมเพราะเป็นที่ทำกินของตนเองจึงเกิดความขัดแย้งกัน

1.4. ทางเลือกในการทำเกษตรลดลงจากการจำกัดชนิดของพืช

จากเดิมเมื่อก่อนชาวบ้านจะปลูกพืชอะไรก็ได้โดยไม่จำกัดพืชและทำให้ชาวบ้านไม่ต้องอะไรเลยในการปลูกพืช แต่ในปัจจุบันรัฐเข้ามาแบ่งพื้นที่ทำกินและได้มีการจับพิกัด GPS ให้กับชาวบ้านคนละ 3 แปลงเพื่อทำการเกษตรเพื่อเวลาเราจับพิกัดเสร็จแล้วจะมีแบบฟอร์มให้เราเขียนว่าเราจะปลูกพืชอะไรดีเช่นข้าว ถั่วเหลือง ข้าวโพด ฯลฯ หลังจากนั้นถ้าเราจะปลูกพืชที่เราไม่ได้เขียนในแบบฟอร์มจะมีการจับกุมทันที

1.5. ก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในวิถีการผลิตและการบริโภค คือ ปลูกข้าวน้อยลงหันไปปลูกพืชพาณิชย์ขายและนำเงินมาซื้อข้าวแทนการปลูกเอง

เมื่อก่อนชาวบ้านได้มีการหาของป่าเอามาบริโภคในชีวิตประจำวันและนำมาแลกเปลี่ยนกันกับชาวบ้านไม่ได้มีการซื้อขายแต่อย่างใด ในปัจจุบันชาวบ้านได้มีการหาของป่ามาขายเพื่อหารายได้เสริม และนำเงินนั้นมาดูแลครอบครัว แต่ในปัจจุบันอุทยานได้มีการแบ่งพื้นที่ทำกินคนละ 3 แปลง จึงทำให้ชาวบ้านต้องปลูกข้าวน้อยลงและหันไปปลูกพืชเชิงเดี่ยวเพิ่มมากขึ้น เช่น ถั่วเหลือง ข้าวโพด มันสำปะหลัง เป็นต้น เพราะให้ผลผลิตเร็วและทำให้ชาวบ้านมีรายได้เกือบทุกวันพอถึงฤดูร้อนชาวบ้านก็เอาเงินจากการปลูกพืชเชิงเดี่ยวซึ่งนำเงินจากการขายพืชผักไปซื้อข้าวที่ประเทศพม่า เพราะประเทศพมามีคนปลูกข้าวเยอะจึงทำให้ข้าวมีราคาถูก

ตัวอย่างเช่น บ้านของนางพลอค ตอนที่อยู่อุทยานยังไม่เข้ามายุ่งเกี่ยวกับพื้นที่ทำกินของชาวบ้าน นางพลอคปลูกข้าวได้ประมาณปีละ 70 กระสอบ แต่ปัจจุบันอุทยานได้เข้ามาครอบครองพื้นที่บางส่วน และได้มีการแบ่งพื้นที่ให้กับชาวบ้านคนละเพียง 3 แปลงเท่านั้น จากเมื่อก่อนนางพลอค ปลูกข้าวได้ปีละ 70 กระสอบ ปัจจุบันเหลือเพียงแค่ 40 กระสอบ ทำให้ข้าวไม่พอกิน นางพลอคจึงหันไปปลูกพืชเชิงเดี่ยวหรือถั่วเหลือง เพราะถั่วเหลืองใช้ระยะเวลาในการทำสั้น ได้ผลผลิตเร็ว จึงนำไปขายในท้องตลาด พอได้เงินมาก็นำไปซื้อข้าวที่พม่ามาเก็บไว้ เพราะข้าวที่พม่ามีราคาถูก

2. การต่อรองเพื่อการใช้ประโยชน์ที่ดินของชาวปกากะญอ

2.1 รวมตัวกันยื่นหนังสือร้องเรียน

รัฐจะมีการประกาศเป็นเขตอุทยานชาวบ้านจึงไม่ยอมก็มีการนัดรวมตัวกัน ที่จะยื่นหนังสือให้กับหน่วยงานของรัฐ เพื่อที่ชาวบ้านจะได้ไม่ต้องโดนยึดพื้นที่ ชาวบ้านจะยื่นหนังสือทุกๆปีก็ไม่ได้แล้ว ชาวบ้านต้องหาสัญลักษณ์หรือหลักฐานต่างๆ ที่ไม่ใช่เกี่ยวกับการยื่นหนังสือ เพื่อที่จะเอาไปต่อรองกับอุทยาน

2.2 ใช้ภาพถ่ายดาวเทียมเพื่อยืนยันว่าตนไม่ใช่ต้นเหตุของการทำลายป่า

ชาวบ้านได้มีการขอให้ NGO เอาภาพถ่ายดาวเทียมเมื่อปี 2506 เพื่อที่จะเอามาต่อรองกับหน่วยงานรัฐ ชาวบ้านได้มีการนำภาพถ่ายดาวเทียมมายืนยันว่า ชาวบ้านได้เข้ามาอยู่ก่อนที่จะประกาศเป็นอุทยาน และชาวบ้านไม่ได้เป็นคนตัดไม้หรือทำลายป่าอย่างที่หน่วยงานของรัฐคิดไว้ เพราะดูได้จากภาพถ่ายดาวเทียมเมื่อปี 2506 ประเทศไทยมีพื้นที่ป่ามากกว่าปัจจุบัน แต่ในปัจจุบันต้นไม้ที่เหลืออยู่ก็อยู่ตรงที่ชาวปกากะญออาศัยอยู่

2.3 ใช้หลักฐานของทางประวัติศาสตร์เพื่อยืนยันการตั้งถิ่นฐานมานานแล้ว

การใช้หลักฐานประวัติศาสตร์ยืนยันการตั้งถิ่นฐานมานานแล้ว เช่น โกลีะ กระโตะ การที่ชาวบ้านได้นำสิ่งเหล่านี้มายืนยันว่าชาวบ้านได้อาศัยอยู่มานาน เพราะ ดูได้จาก โกลีะ และ การโตะ ที่อยู่ในหมู่บ้านมานานกว่า 700 ปี เพราะสองสิ่งนี้จึงทำให้อุทยานไม่มีสิทธิที่จะยึดพื้นที่ทำกินของชาวบ้าน “โกลีะ” ใช้ในการทำพิธีขึ้นปีใหม่ประจำ

หมู่บ้านและใช้ในการมัดมือ และกระโตะ คือ เป็นสิ่งที่เก็บเงินและเก็บใบพลูและสิ่งของต่างๆที่สามารถเก็บได้และยังใช้ในก้นพิธีเรียกขวัญข้าวอีกด้วย

ภาพที่ 1 โกล๊ะ และ กระโตะ

3. การปรับตัวของของชาวปกากะญอ

3.1 คนในหมู่บ้านบางส่วนไปทำงานในเมือง เช่น โรงงานน้ำแข็ง, โรงงานเย็บผ้า, ก่อสร้าง ฯลฯ

คนในหมู่บ้านบางส่วนไปทำงานในเมือง เช่น โรงงานน้ำแข็ง โรงงานเย็บผ้า งานก่อสร้าง และรับจ้างตัดอ้อย ปลุกข้าวโพด เพื่อส่งเงินกับมาช่วยครอบครัว ลดค่าใช้จ่ายภายในบ้านเพราะปัจจุบันชาวบ้านมีค่าใช้จ่ายเพิ่มมากขึ้น จากการซื้อปุ๋ยยาหรือสารเคมีต่างๆ มาใส่นาข้าวและพืชไร่ เพื่อให้มีการเจริญเติบโต และมีผลผลิตที่ดี

ตัวอย่าง 1 เช่น นายหน่อดี ได้ออกไปทำงานในตัวเมืองแม่สอดที่โรงงานน้ำแข็ง จะกลับมาบ้านทุกๆเดือน และให้เงินทางบ้านเดือนละ 4,000 บาททุกเดือน

ตัวอย่างที่ 2 นายหน่อเกและนางลินี ได้ออกไปทำงานต่างจังหวัดรับเหมาก่อสร้าง จะส่งเงินให้ที่บ้านทุกๆเดือน เดือนละ 5,000 บาท

3.2 การหันมาปลูกพืชเชิงเดี่ยวเพราะระยะเวลาสั้นและให้ผลผลิตเร็วขึ้น มีรายได้ทุกวัน

สมัยก่อนชาวบ้านนิยมปลูกข้าวเพื่อเก็บไว้กิน แต่ในปัจจุบันสถานการณ์บังคับให้ชาวบ้านต้องหันมาปลูกพืชเชิงเดี่ยว เช่น ถั่วเหลือง ข้าวโพด เพราะว่าพืชเชิงเดี่ยวใช้ระยะเวลาทำสั้นและให้ผลผลิตเร็วขึ้น ต่างจากข้าวต้องใช้ระยะเวลาในการทำนานและให้ผลผลิตน้อย และยังต้องเสียค่าปุ๋ยยาต่างๆ ทำให้เกิดค่าใช้จ่ายเยอะกว่ารายได้ ชาวบ้านจึงนิยมปลูกพืชเชิงเดี่ยว เพราะค่าใช้จ่ายน้อย และสามารถขายได้กำไรอีกด้วย

3.3 ทำกิจกรรมอื่นๆ ทางเศรษฐกิจที่สร้างรายได้เสริม เช่น โครงการเลี้ยงปลาชาย, เก็บของป่าขาย

โครงการเลี้ยงปลาตะเพียน เพื่อที่จะสร้างรายได้ให้กับคนในหมู่บ้าน และยังทำให้ชาวบ้านได้มีการเรียนรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงปลาตะเพียน เมื่อปลาเจริญโตเต็มแล้วก็จะแบ่งให้ชาวบ้านนำไปกินและนำไปขายที่ตลาดหรือหมู่บ้านอื่นๆ รายได้ที่ได้อีกก็จะแบ่งให้ชาวบ้านครึ่งหนึ่งและนำไปซื้ออาหารปลาครึ่งหนึ่ง

การเก็บของป่าขาย เช่น เห็ดโคน หน่อไม้ บุก ผัก ไข่มดแดง ตลอดจนปลาในลำห้วย เมื่อก่อนชาวบ้านมักจะหาของป่ามากินเองหรือแลกเปลี่ยนกับคนในหมู่บ้าน แต่ปัจจุบันชาวบ้านหามาได้จะนำไปขายตามในหมู่บ้าน หรือตามข้างทาง เพื่อหารายได้เสริมให้กับครอบครัว

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. เป็นการเผยแพร่ความรู้และความเข้าใจในเรื่องการต่อรองในการใช้ประโยชน์ที่ดินและการปรับตัวของกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอ

2. เพื่อให้เยาวชนรุ่นหลังที่สนใจเกี่ยวกับการต่อรองในการใช้ประโยชน์ที่ดินและการปรับตัวของกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอ เพื่อไปศึกษาหาความรู้และนำไปใช้ในชีวิตประจำวันต่อไปได้

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ในการทำวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาผลกระทบในหลายๆด้านของหมู่บ้านปกากถุย เพื่อที่จะนำมาแก้ไขปรับปรุงให้พัฒนายิ่งขึ้น
2. ในการทำวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการพัฒนาคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ของชาวปกากถุย และวิถีชีวิต อันจะนำไปสู่การเป็นชุมชนอย่างยั่งยืนต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- ปิ่นแก้ว เหลืองอร่ามศรี.(2535).องค์ความรู้ในเวทีวิทยาของชุมชนเกษตรกรรมในเขตป่า: ศึกษากรณีชุมชนกะเหรี่ยงในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่นเรศวร.วิทยานิพนธ์สังคมวิทยาและมานุษยวิทยามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อานันท์ กาญจนพันธุ์ และ มิ่งสรรพ์ ขาวสอาด.(2538).วิวัฒนาการของการบุกเบิกที่ดินทำกินในเขตป่า: กรณีภาคเหนือตอนบน Research Monograph No.13.กรุงเทพฯ: มูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย

The 4th Kamphaeng Phet Rajabhat University
National Conference